

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 12 – prosinec 2015

Ročník 5.

*„Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“*

Obsah:

Úvodní slovo

„Vánoce jsou svátky míru...“

Metodika

Pohyb jako fenomén – 3

„Nesem vám noviny“ – cvič. hodina pro nejmenší

Hry v zimní přírodě

Nejenom pohybem živ je sokol

Česká národní identita a dnešek

Činorodé stáří

Kalendarium – prosinec

Vánoce 2015

Rok sokolské architektury - Stručné dějiny jihlavské sokolovny

Tyršova světlnička z Oetzu v Děčíně

Pozdvihuji oči své k horám

Sněžka

Zprávy z jednot a žup

Odešla nám Konvalinka

Pozdrav republiky 28. října 2015

Sokolská Velká Javořina 2015

Ze zápisu vzdělávatelského odboru ČOS

Nejmenší z nejmenších – Heřmanice

Sokolské akce, adventní čas v Českém Dubu

Tylův „Jan Hus“ v divadle ve Vršovicích

Sraz cvičitelů župy Ještědské

Večer sokolských světél

Závěrečné slovo – Úvaha o dnešním světě a životě

Úvodní slovo

„Vánoce jsou svátky míru....“

Tahle slova jsem, jako kantorka, dlouhá léta čítávala na školních tabulích v předvánoční době. Budila úsměv a většinou i shovívavost – skutečně se nezkoušelo a předvánoční tolerantní nálada a pohoda ve třídě stála za to!

V poslední době si ovšem stále více uvědomuji, že udržet sváteční, příjemné ovzduší ve třídě bylo jednoduché, ve skutečnosti je však všechno jinak! Ani vánoce, jako křesťanské svátky, nejsou dostatečným imperativem k tomu, aby se lidé světa uklidnili a dopřáli si oddech. Vánoce nejsou svátky míru – o vánocích se válčí, lidé bojují za ideály, které v mnoha případech ani ideály nejsou – teče krev, hroutí se uctivě obdivované historické památky stejně jako moderní města a obydlí lidí bez rozdílu životní úrovně, bez rozdílu příslušnosti k různým kulturám....

Zdá se, že se za dobu své existence lidé ničemu nenaučili, prostě nepochopili, že násilí není argument. A tak se svévolně hazarduje nejen s kulturními statky vzniklými staletími, ale především se životy lidí, kteří v mnoha případech ani nechápou, co se to děje a hlavně proč se to děje.

Čím dál tím více začínám být přesvědčena, že je to jednak důsledkem negativního působení světového kapitálu, jednak ztrátou soudnosti a neuvěřitelným pohrdání životem jako takovým. Podívaná na valící se proudy uprchlíků ze zemí třetího světa, výbuchy na ulicích měst v dobách míru, nepředstavitelný tlak na myšlení a chování lidí v různých oblastech světa – to přece není normální! Nejhorší na tom snad ani není to, že se těmto excesům nedovedeme postavit, nebo to uděláme až když je pozdě, ale to, že společnost přestala být aktivní, nechá se postrkovat různými i nežádoucími směry, protože je to pohodlnější a rozhodně méně riskantní.

Příprava Souzvuků mi dá vždy hodně práce a trvá mi dlouho. Tyto řádky píše dva dny po událostech v Paříži – ty se nejen nehodí do předválečné doby, ale ani do civilizované společnosti 21. století. Za pár dní budou vánoce a u mnoha svátečních stolů budou chybět členové. Ne proto, že přišel jejich čas, ne proto, že byli nemocní a svůj boj o život prohráli. Budou tam chybět jako důkaz strašné pravdy o proměně dnešního světa.

Dlouho jsem si myslela, že druhá světová válka byla jakýmsi mezníkem, který lidem dokázal zhoubnost jakéhokoliv fanatismu – národnostního, rasového, náboženského. Domnívala jsem se, to bylo dostatečně názorné poučení a že vzdělání, technický pokrok, poznání přírodních i historických zákonitostí budou dostatečným základem pro lepší a spravedlivější svět.

Že to tak není je na bíle dni. V poslední době jsme svědky něčeho, co se začíná označovat jako další válka a tento názor asi není daleko od pravdy. Žijeme v období obrovského střetu dvou kultur, dvou nesmiřitelných životních stylů. Jsou věci, které člověk může a musí tolerovat, každá věc může mít dvě různé stranky a nikdo z nás není neomylný.

Takže ano, je třeba být tolerantní – jenže teď už začíná být naprosto jasné, kam až naše tolerance může sahat! Jako jednotlivci nemáme příliš možností ovlivňovat střet dvou protichůdných kultur, ale jako jednotný celek bychom měli mít dost síly na to, abychom uhájili ideje a způsob života evropské a tedy také české společnosti. Nikdo ze slušných lidí nemá zájem něco na tom měnit – takže! Nastala doba, kdy je nutné táhnout za jeden provaz, nedat se zastrašit ani otrávit – ale naopak pro tyto ideje svobody, rovnoprávnosti a lidského bratrství žít!

Jarina Žitná

Metodika

Pohyb jako fenomén - 3.

Ještě teorie....

Rytmus jako základ pohybu

Rytmická složka vnáší do pohybu určitý řád, organizuje čas, ve kterém pohyb probíhá. Všichni známe filmové záběry, kdy na velkých veslicích s mnoha veslujícími udávají tempo a synchronizaci pohybu pravidelné údery bubnu nebo veslovoda sedícího na zádi závodní lodi a řídícího rytmus záběrů.

Aby byl čas v hudbě přehledný, musí být nejdříve stanoven základní časový prvek, tedy nejmenší doba, kterou v hudbě vnímáme. Tyto jednotky se sdružují v takty (kvůli přehlednosti) a ty pak dále ve větší celky – dvojtaktí, věty, fráze atd. Tento hodnotový systém, který člení časový průběh hudební skladby a sled tónů na základní celky, organizované z jednotlivých dob, podle principu přízvučnosti a nepřízvučnosti, označujeme jako *metrum*.

Takt – je časový úsek skladby, ve kterém se pravidelně střídají doby těžké a lehké (tzn. přízvučné a nepřízvučné). Těžkou dobou bývá v hudbě evropského typu první doba taktu. (Příznávám se, že jednou jsem strávila skoro celý den nad překladem popisu skladby z Ameriky. Teprve po dlouhém úsilí mi došlo, že jednotlivé polohy nebo jejich změny jsou označeny jako doby a ne takty!)

Rozeznáváme dvě základní kombinace lehké a těžké doby:

- *Metrum sudé* = těžká + lehká
- *Metrum liché* = těžká + lehká + lehká

Mluvíme pak o taktu dvoudobém a třídobém. Podle toho, jaké hodnoty jsou voleny jako základní jednotky (doby), existují takty čtvrté, osminové, půlové. Takty dvoudobý a třídobý označujeme jako takty jednoduché a jejich kombinací vznikají takty složené, např. hojně používaný takt čtyřdobý. Jednou při tvorbě hudebního doprovodu pro (tenkrát) spartakiádní skladbu, se nás zeptal hudební skladatel Zdeněk Merta: „A proč to pořád chcete na tři nebo na čtyři?“ Trochu udiveně jsme se ptaly, jaký jiný takt by bylo možno použít. „No třeba pětičtvrtní!“ Klesla nám brada a on se dal do smíchu: „To je hantýrka, správně je to pětidobý!“ Pětidobý takt je příkladem tzv. taktu složeného, 3 + 2 (nebo 2 + 3). Použily jsme ho a mezi sebou jsme tomu říkaly „kulhavý valčík“ – raz, dva, tři – raz, dva. V každém případě zařazení tohoto složeného taktu znamenalo vzrušení na scéně, najednou to bylo jinak.

Takty jednoduché mají vždy jen jeden přízvuk, takty složené jich mívají více. Je-li přízvuků více – je první hlavní, druhý slabší a případný další ještě slabší. Rozlišujeme tak doby těžké od polotěžkých a lehkých.

Tohle vše vypadá strašně učeně, v praxi to však používáme běžně, aniž bychom se nad tím nějak pozastavovali.

Rytmické cítění má víceméně vrozené každý, ale je nutné ho pěstovat a procvičovat – zacvičená vazba nebo skladba bez rytmického cítění není nikdy přesná a dokonalá.

Rytmus je dán zejména délkami tónů a případných pomlček mezi nimi, ale také přízvuky na tónech (např. přesunutím přízvuku z těžké doby na lehkou vzniká výrazný rytmický prvek zvaný synkopa). Je to organizovaný pohyb a logické členění času (v přírodě padající déšť, pravidelný tlukot srdce, v technických oborech na př. tikot hodin, zvuk pracujícího stroje)

Všechny pravidelně organizované pohyby vycházejí z metra a rytmu. Metrorytmus daný hudební předlohou je určující pro zvládnutí jakékoliv pohybové vazby, případně skladby.

Rytmus je v těsné souvislosti s metrem. Metrum organizuje hudbu časově jen zevnějšku, schematicky, zhruba, teprve rytmus ji činí životnou a tvořivou.

Základní rytmy odpovídají elementárním tanečním pohybům, např. tanečním krokům. Nové varianty vnášejí do cvičení vzruch, budí pozornost a udržují určité napětí. Právě změny rytmu a rytmické obměny činí cvičení a především pohybové skladby zajímavými – a to nejen u cvičenců, ale i u diváků.

Samostatnou podkapitolou by bylo ještě seznámení se zmíněnou synkopou, která je typická především pro jazzovou hudbu a měla by budit odpovídající pohyb u cvičenců.

Tempo

Udává se italskými tempovými označeními a přesně je udáváno metronomem. Rozeznáváme celou stupnici přechodných stupňů – od pomalého, volného, přes středně rychlé až k rychlému a velmi rychlému. Změny tempa, podobně jako změny metra či rytmu, způsobují ruch a živost pohybu řízeného hudební předlohou.

Tempo vtiskuje pohybu charakteristický ráz. Vždy souvisí s metrem a rytmem – nelze je oddělovat, V pojmu rytmická složka pohybu je metrická, rytmická a tempová stránka pohybu zahrnuta.

V současnosti se největší množství cvičících žen různých věkových kategorií věnuje především tzv. cvičení s hudbou. Zájmové odlišení jednotlivých skupin – oddílů je různé (pohybová výchova, taneční gymnastika, aerobik, zumba a celá řada dalších programů poplatných době a potřebě „býti in“) – ale to, co jsme zde uvedli o pohybu jako takovém, platí všeobecně.

Pamatuji se, jak v době nástupu tzv. jazzgymnastiky pronesla jedna z iniciátorek, organizátorek a propagátorek cvičení s hudbou Draha Horáková památnou větu, kterou si budu do smrti pamatovat: „*Přece musí být každému jasné, že pohyb na valčík je úplně jiný než pohyb na jazzovou hudbu!*“

Právě ta odlišnost žánrů hudebních i pohybových je to, co činí formu cvičení s hudbou tak přitažlivou a žádanou. Vyžaduje ovšem dobrou přípravu vedoucích cvičitelky a klade důraz především na jejich rytmické citění. Dobře víme, že některým cvičitelkám dělá právě soulad pohybu s hudbou problémy. Projevuje se to v normálních hodinách, a tím spíše pak při nácvičku skladeb. Jenže pohyb, který neodpovídá hudbě, je nežádoucí a tak platí i to, že třeba méně je někdy více – tzn. používat především takovou hudbu, kterou cvičitelka „slyší“ a která ji vede.

Uvědomme si, že právě použitá hudba dělá cvičební hodinu krásnou, odstraňuje stres vzniklý neúprosným během všedního dne a dává cvičenkám pocit pohody a vnitřního prožitku, který nelze ničím nahradit! Dobře to vědí především cvičitelky a cvičenky, které se rády věnují nácvičku hromadných skladeb. Je-li skladba nacvičena pamětně i pohybově a rytmicky správně a spojí-li se tento dojem pohody a krásna s pocitem sounáležitosti těch, které stojí společně na dalších značkách.....

Tenhle pocit vnitřního naplnění přece nemusím cvičenkám popisovat – dobře ho známe!
Jarina Žitná

(Literatura „Základy taneční gymnastiky“ – Markéta Záděrová – Kytýřová)

„Nesem vám noviny...“

Vánoční cvičební hodina pro R + D, PD i mladší žactvo

Jistě vás už muselo napadnout, že v dobře připraveném cvičebním programu hodiny určujeme stále dětem zaměstnání ve snaze co nejlépe využít vymezený čas a co nejaktivněji cvičence zaměstnat. To je v pořádku, ale vůbec není na škodu alespoň někdy popustit uzdu dětské fantasmii a tvořivosti a využít ji k alespoň částečnému vlastnímu projevu.

Vlastní improvizace na danou hudbu nebo dané téma je u dospívajících i dospělých obvykle problémem. Důvodem je většinou ostych, obava z posměchu ostatních a vědomí nedostatečnosti vlastních schopností. Zlomit tento ostych, uvolnit napětí těchto cvičenek a dát jim příležitost k vlastnímu projevu, je obvykle velmi problematické a ne vždy se nám to podaří. U malých dětí odpadá důvod ostychu, děti si prostě hrají a všichni dobře víme, že právě napodobování různých činností a dějů jim nedělá problémy. Kromě toho – „napodobivá“ cvičení se v dětských kolektivech běžně používají, takže - cvičitelé vědomně a cvičenci neuvědoměle – mají vlastně slušnou praxi.

Vánoce, narození Ježíška, příchod pastýřů do Betléma, zima a zimní radovánky – to je téma, které mohlo přinést do cvičebních hodin trochu vzruchu a rozhodně tím nemůžete nic zkazit.

Jsem si vědoma toho, že zkušené cvičitelé a cvičitelky běžně ve svých hodinách vánoční tematiku využívají a tak, prosím, berte následující návrh zpracování tohoto tématu jako jednu z možností nebo jako inspiraci k jejímu využití. Je jisté jasné, že i tady záleží na věkovém stupni dětí, účasti nebo neúčasti rodičů, možnostech, které poskytuje tělocvična, případně zvolené dosažitelné náčiní a hudba. Takže chceme-li připravit takovou hodinu, dá to trochu práce, ale asi bychom jí neměli litovat.

Pro snazší zapsání jsem si rozdělila hodinu na různé činnosti (doprovázené různou hudbou – koledy, případně verši a říkánkami, vlastním zpěvem dětí a mluvním projevem cvičitele.

Téma	činnost
1) <i>Je zima</i>	- „zahřívání se“ –podupávání, poskakování, tření ručiček, nosu,uší, tváří, tleskání, tleskání na různé části těla
<i>Hudba: „Zima, zima tu je..“</i>
2) <i>Padá sníh..</i>	- děláme vločky – volný běh prostorem, vzpažit a upažením připažit, třepat rukama.
Vytvářet „mraky“ shluky společně se pohybujícími cvičenců – mírný předklon - zapažit a „foukat“ - měnit směr.
Střídat „vločky“ a mraky“. Tvořit závěje.
<i>Hudba: „Padá sníh, padá sníh..“</i>
3) <i>Radovánky</i>	– dělání „andělů“ – leh, přitlačit páteř k zemi – zvolna upažením vzpažit a zpět, koulování, stavění a boření sněhuláků
<i>Hudba: „ Rolničky, rolničky..“</i>
4) <i>Nesem vám</i>	<i>noviny</i> – volný pohyb podle cvičitelky, přenášení váhy, „naslouchání“ (dlaně k uchu), , pohyby paží – uklidnění
<i>Hudba: „Nesem vám noviny..“</i>
5) <i>Pásli ovce</i>	<i>Valaši</i> - napodobení oveček – chůze po čtyřech, zrychlení pohybu, poskoky, poskoky ve vázaných dvojicích, vytváření vázaných zástupů
<i>Hudba: „Pásli ovce Valaši..“</i>
6) <i>Cesta</i>	<i>do Betléma</i> – spojené zástupy pohyb po tělocvičně, pochody a poskoky, proplétání zástupů, napodobení hudebních nástrojů
<i>Hudba: „Půjdem spolu do Betléma“</i>
7) <i>V Betlémě</i>	- vytvoření velkého kruhu, pohyb podle cvičitelky, hluboké ohnuté předklony, střídat klek a vztyk, klek a leh na břicho, pohyb paží, pokud možno zpěv!! Sraz do těsného hloučku, držení za ruce
<i>Hudba: „Narodil se Kristus pán..“</i>

Koled a jiných vánočních písní znáte určitě víc a všechny je možno použít – „Chtíc aby spal...“ , „Jak jsi krásné neviňátko...“. Také při vymýšlení jednotlivých pohybů a cvičení se lidové tvořivosti meze nekladou.

Na koulování si připravte papírové koule nebo malé míčky, stavění a porážení sněhuláků může být pěknou zábavou – jeden z dvojice tvoří sněhuláka, stojí na jedné noze a druhý

se ho snaží postrčit, aby ztratil rovnováhu. Sněhuláky můžete stavět i z více cvičenců – jako sousoší.

Koledy a hudbu si připravte tak, aby jejich střídání probíhalo plynule a pokud možno nerušilo zábavu. Pokud byste měli v tělocvičně klavír a pianistu, byla by příprava jednodušší.

Nezapomeňte ani na slovní doprovod, který nejen vysvětluje určité činnosti, ale také se věnuje vánocům jako svátku, narození Jezulátka - a pokud možno, zpívejte! Některé z koled dětí znají a je možné je i v některých předcházejících hodinách opakovat. Existuje také spousta různých říkadél, které je možno použít – ale to znají cvičitelé těchto nejmladších generací lépe než já.

Lidové zvyky, staré pranostiky, říkadla a písně tvoří součást identity každého národa – a na to bychom měli pomatovat.

Přeji Vám všem a hlavně Vaším dětem, abyste si takovou jednoduchou – a přece výjimečnou – vánoční hodinu užili a s chutí a v pohodě se po Novém roce vrátili do našich sokoloven a tělocvičen!

Jarina Žitná

Hry v zimní přírodě

Doufejme, že Paní Zima přijede včas a že si her na sněhu – ať už na lyžích, se saněmi, případně „bosi“ - letos užijeme. Pro zajímavost upozorňuji na známý fakt, že pobyt na čerstvém vzduchu je v zimě podstatně účinnější než v létě.

Pozor však na výzbroj a výstroj, nezapomeňte na rezervní rukavice, případně ponožky. Jako vždy, je nutno dobře vysvětlit úkol i pravidla hry (Zvláště tam, kde cvičitel ztrácí na čas hráče ze svého zorného pole.)

Sáňková štafeta

Nejlépe se hraje na uježděném pevném svahu. Družstva stojí připravena a na startovní povel první cvičenci naskočí na saně, sjedou dolů až za vytčenou metu. Tam vyskočí, vytáhnou saně zpět na kopec a předají dalšímu cvičenci. Vítězí nejrychlejší družstvo.

Psí spřežení

Jak je známo, na dalekém severu tvořila psí spřežení nejrozšířenější a nejspolehlivější způsob dopravy.

Jeden z členů družstva představuje psůvoda, ostatní (maximálně tak pět – šest!) představují psy. Spřežení jedou o závod, které nejrychleji překoná vytčený úsek.

Eskymáci a lidé na severu používali dvojí druh zápřahu. Každý pes měl svůj úvazek. Při zápřahu „za sebou“ je nutno všechny úvazky svázat a pevně připojit k saním. Celé spřežení stojí za sebou, střídavě na levé a pravé straně takto vzniklého tažného lana. Při zápřahu „do vějíře“ je každý pes připevněn vpředu k saním vedle sebe, takže tvoří řadu. Psůvoda se veze. Ve dvou kolech závodu je možno vyzkoušet obě možnosti. Jede se na čas. Pokud se některé lano rozváže, spřežení v tom kole vypadá ze hry. Pokud psůvoda spadne během jízdy, má možnost znovu nasednout, ovšem znamená to značnou časovou ztrátu.

Nebezpečná jízda

Nejlépe se hraje na vysněžené a ujeté cestě – ta tvoří závodní dráhu. Je třeba dobře vyznačit start a cíl. Je to hra jednotlivců, ale, samozřejmě, je možné i dosažené výsledky

členů družstev sčítat. Na start nastoupí první závodník s naloženými saněmi (batoh, kláda) – má za úkol co nejrychleji překonat vyznačený úsek. Ostatní hráči stojí v jedné řadě po celé délce trati a snaží se spřežení zasáhnout koulemi. Nejsou-li saně s nákladem ani jednou zasaženy, jezdec splnil svůj úkol a postupuje do druhého kola. Zasažení hráči jsou z dalšího souboje vyřazeni. Totéž se opakuje v druhém, případně dalších kolech – vítězem se stává jediný nezasažený hráč.

Před začátkem závodu vyzkoušejte vzdálenost, odkud se bude střílet a vyznačte ji čarou, kterou házeči nesmí překročit.

Za liškou na sněhu

Hra se známými pravidly. Za lišku určete nejzdatnější lyžaře nebo nejlepší a nejvytrvalejší běžce (hrajeme-li „bosí“). Liška startuje ve značném předstihu, tvoří stopu. Ostatní hráči vybíhají s časovým odstupem 20 – 30 minut, což je také přibližně doba, po kterou liška stále postupuje vpřed. Na konci určeného času se co nejlépe schová (dál už neběží ani nepřebíhá z místa na místo!). Ostatní běží po její stopě, vítězí ten, kdo ji uviděl jako první a výkřikem to ohlásil.

Ke zdárnému průběhu hry stačí i sněhový poprašek.

Za vlčí smečkou

Hrají všichni účastníci. Asi dvě třetiny cvičenců bude představovat vlky, zbylá třetina lovce. Vlci se vydají s časovým předstihem do terénu, nejlépe se hodí řídký vysoký les. Po určité době se vydají do lesa i lovci, když dostihnou vlky – rozpoutá se boj střelbou lovců sněhovými koulemi. Vlk, zasažený jednou koulí je považován za zraněného, ale může hrát dál. Ze hry ho vyřadí terve druhý zásah. Lovec, kterého se některý vlk dotkne rukou, je vlkem roztrhán a musí odejít ze hry.

Hra končí v okamžiku, kdy jsou všichni hráči jedné strany vyřazeni ze hry, nebo se hraje po dobu přesně předem určeného času. Hru je nutno zakončit zvukovým signálem.

Hledání trojic

Hru lze hrát na kyžích, ale i bez nich, pěšky.

Hráči jsou rozděleni vedoucím do trojic tak, aby v každé trojici byl jeden výborný lyžař, druhý průměrný, třetí slabý (nebo kondičně výborný, průměrný a slabý) – toto pravidlo nutí ty nejvýkonnějším pomáhat slabším. Trojice je na sobě závislá.

První polovina trojic vyjíždí do předem označeného terénu s časovým předstihem, jejich úkolem je utíkat a skrývat se před druhou polovinou, která vyjíždí asi o 10 – 15 minut později a je na rukávu označena barevnou páskou.

Žádná trojice se nesmí rozdělit, její členové nesmí být od sebe dál než 20 metrů.

Za chyceného je považován ten, kterého se dotknou všichni tři pronásledovatelé z jedné trojice. V tom případě hra končí pro celou trojici, která je tak vyřazena z další hry.

Podle počtu účastníků hrajeme 60 – 90 minut. V případě menšího počtu zúčastněných je možno hrát ve dvojicích.

Vítězí stihatelé, pokud se jim podařilo vyřadit z boje alespoň polovinu trojic uprchlíků. V druhém případě vítězí prchající.

Ztracená polární výprava

Vyšlete do zasněženého terénu dva hráče, kteří mají boty s dobře rozeznatelným charakteristickým vzorem podrážek. Ti tvoří polární expedici, pohybují se volně

terénem, silnice a cesty smí pouze překřížit, jinak je nesmí využít. Ostatní družstva se za nimi vydají asi za 15 minut – je třeba najít ztracené členy expedice. Družstva sledují jejich stopu a protože je najdou silně podchlazené a vyčerpané, je nutno je co nejdříve zahřát – tzv. rozdělat oheň a v ešusu uvařit čaj. Vítězí družstvo, které tento úkol splnilo nejdříve.

Nezapomeňte! Družstva musí mít u sebe jídelní misku, zápalky, čaj, cukr - uhasit oheň!

Střelba na svíčky

Oddíl je rozdělen na dvě družstva, každé zaujme polohu na jedné straně lesní cesty. Asi 20 metrů od této cesty rozžehne každé družstvo pět svíček (nebo tolik svíček, kolik je hráčů – zajímavější!) Úkolem je zhasit protivníkovy zapálené svíčky sněhovými koulemi. Prohrává družstvo, kterému zhasly všechny svíčky nejdříve. Cesta je rozhraním mezi soupeři.

Tato hra je obzvlášť zajímavá a romantická, hraje-li se za šera, nebo dokonce ve tmě. Znovu zapalovat zhaslou svíčku není dovoleno.

Z „Encyklopedie her“ Miloše Zapletala

Nejenom pohybem živ je sokol „Česká národní identita a dnešek“

Kde je počátek našeho národa? Je v našich dějinách. Schválně nepíšu slovo „historie“, protože ta se proměňuje v závislosti na tom, kdo vládne. Dějiny se dějí a rodí se z počátku. Co je naším počátkem? V nové době to jsou legionáři na Sibiři, pobývali tam spoustu let, většinou tam proběhlo jejich nejžhavější mládí. Bojovali, překonávali nepředstavitelné potíže, mnoho jich padlo a přece měli v sobě důstojnost a úctyhodnost vůči tomu, co je české, moravské a slovenské. Masaryk se přijel na ně podívat, poté, co na něj stříleli v Petrohradu, kde byl v době revoluce. Měl právo od nich žádat to nevyšší, vždyť to nejvyšší dával také. Přesto, že tito kluci z českých vísek byli tak dlouho na Rusi, i sedm let, oslovovali se sokolsky. „Sokolovali“ i u jezera Bajkal, cvičili.

Je to naprosto nepochopitelné při srovnání s dnešními mladými lidmi, ti o češtví nevědí vůbec nic.

V čtvrtletníku „Naše revoluce“, který vydávala „Československá obec legionářská“ se dočtete ty nejbystřejší postřehy, píšou tam obyčejní vojáci, kteří anabázi prošli. Mluví se tam o hrdosti češtví; dnes se zástava česká sejme z hradu a vystaví se tam rudé trenky a nikomu to nevadí. Divná doba. Pokud si nevážíme symbolů, čeho si pak budeme vážit? Opět se ukazuje, že o počátku, který se musí zrodit vždy poprvé a naposled, aby byl autentický, nevíme nic a ani nechceme vědět.

Ti kluci na Sibiři projeví nesmírné hrdinství, věděli, že budou popraveni, pokud trojspolek zvítězí. Šedesát tisíc českých kluků, kteří znali úctyhodnost a důstojnost češtví.

Každodennost tržního významu „převálcovává“ vše, co má opravdu význam. Vše se převádí na peníze a pragmatičnost se stala obsahem našich životů. Ale z toho se nedá vyžít. Není každý trhovec, protože to k plnému životu nestačí, potřebujeme cítit dobro, spravedlnost a úctyhodnost počátku, jenž se ukazuje vždy nepřímo, v napětí bytostného tázání, které má podobu např. sletu, cvičení starých sokolských bardů. Cítí své klouby; a přesto jdou, jsou to sokolky a sokolové. Co nás dnes spojuje? O čem se mluví nejčastěji? Co vyplňuje naše každodenní zájmy? Z čeho vyrůstá jednotící intence

češství? Můžeme být dobrými Evropany, ale přitom i dobrými Čechy, Moravany Slováky, já bych nejraději napsala Českoslováky. Vracím-li se vlakem z Berlína, vždy jsem dojata nádherou české krajiny, její líbezností.

Ani tzv. primitivní člověk v jihoamerických pralesích kolem Amazonky, kterým často lehce pohrdáme, nežije jen pro práci. Jen prací žili otroci, a ti byli bráni jako instrumentum vokale, jako mluvící nástroj. Mezi základní lidské právo patří především to, že člověk není hnán v životě jako zvíře při lovu, ale musí odpočívat v klidu a v usebrání s celkem světa. Ten, kdo pracuje každý den čtrnáct hodin, není hoden úcty, jak by si to přál. Je to moderní otrok, jehož otroctví je skryté, protože je dohnán k takovému způsobu života nikoli bičem otrokáře, ale systémy, do nichž se narodil. Těmto systémům, které nás mají v moci a jejich působení ve filosofii říkáme fenomén „das Gestell“. Toto slovo je německé a těžko se překládá. Většinou mluvíme o povelu, který přichází z těchto objektivních systémů a beze slov nám plánuje naše životy a pak kontroluje, jak tyto plány plníme. Jsme opět v moci otrokáře, ale není vidět očima, a protože jsme karteziány, tj. lidmi, kteří věří jen tomu, co vidí, nevíme o tom. Co je to Sokol v tomto případě? Je to společenství, kde se nejen cvičí a cizelizuje tělo, ale především se zde harmonizuje naše duše. Sokol se stará nejen o tělo ale i o duši, stará se o to, aby obě tyto péče byly vyaretovány. Proto od starověku je nejvyšší ctností areté.

Areté není žádná privátní ctnost, je to schopnost do každé jednotlivé situace vložit celek. Kde se nachází tento celek? V působení sokolském. A co je výsledek? Výsledkem je to, že staří lidé, kteří běžně tráví své dny u televize, se scházejí v Sokole. To není proto, aby si zacvičili a vyrýsovali své tělo, jako je tomu ve fitcentrech. Scházejí se proto, protože v Sokole cítí to, co jim schází všude jinde, je tu dobře. Nepanuje tu žádný závod „kdo z koho“, je tu něco, co bychom marně hledali v tělocvičnách, kde jsou samé stroje na posilování určitých svalových skupin v těle. Fitcentra jsou fabriky na vzhled člověka a vzhled je marketingovým předpokladem pro úspěch na trhu. Kde je naše národní identita, když všichni se stali otroky pouhého trhu a jeho ekonomických zákonitostí? Kde je to místo, kde se člověk cítí Být Čechem, Moravanem, Slovákem – Českoslovákem?

Kdo z našich politiků myslí nadčasově a nikoli jen tržně? Komu z nich jde o kalokagathické dobro pro člověčenství v každé malé dušičce v české kotlině, u koho z nich cítíme dobro, které potřebujeme víc než čerstvé maso a zeleninu? Co se to s námi stalo, vždyť se proměňujeme na stroje, které přinášejí zářivé výkony. Copak na život nemá právo každá nepatrná žížala?

Jsme vděčni Sokolu a těm několika, kteří si tyto souvislosti uvědomují a nenechají se otrávit, přeji jen to dobré!

Hogenová Anna, vzdělávatelský odbor ČOS

„Národ, má-li existovat, musí mít vědomí jak vlastní dějinnosti, tak i vůli něco vykonat v přítomnosti a v budoucnosti. A jako se hodnota jednotlivce měří hodnotou jeho činů, tak se stejně měří i hodnota národa!“

TGM

„Vlast se může obejít bez každého z nás, ale nikdo z nás se nemůže obejít bez vlasti... V nenárodnosti není ani umění, ani pravdy, ani života, není ničeho!“

Ivan Sergejevič Turgeněv

Činorodé stáří

Doba vánoční a končící rok bývají pro prarodiče příležitostí k radostnému setkávání s milovanými potomky, ale také k vzpomínkám a hodnocení nejen končícího roku, ale

často i života. O krásném stáří hovoří většinou ti, kteří na něj hledí z dálky a nesetkali se s jeho stinnými stránkami, jako jsou nemoci, opuštěnost, beznaděj a také chudoba. Připomeňme si proto ty, kteří se na toto období lidského života dívají moudře a vědí, že činnost zahání chmurné myšlenky a ty, kteří svým životem dokazují, že nikdy není pozdě. Významný římský státník Marcus Tullius Cicero zdůrazňuje, že při velkých výkonech nezáleží na tělesné síle, obratnosti nebo rychlosti, ale na rozvaze a správných názorech, a to jsou přednosti, o které stáří nejen není ochuzováno, ale které mu dokonce přibývají. Spisovatel André Maurois prohlašuje, že stárnutí není nic jiného než zlovyk, na který opravdu zaměstnaný člověk nemá čas. Jean Cocteau se domnívá, že skutečného mládí dosahujeme ve zralých letech. Názorem Karoliny Světlé je, že to, co způsobuje stárnutí, není věk, ale opuštění ideálů. Francouzský renesanční myslitel Michel Eyquem de Montaigne vyzývá k snaze o to, aby stáří nedělalo vrásky také na duši, když je dělá na tváři. Tuto ukázkou moudrých myšlenek vystřídejme nyní činy významných seniorů. Thomas Alva Edison podal poslední patent v 84 letech. Marc Chagall ještě dlouho po devadesátce tvořil. Michelangelo Buonarroti pracoval do posledního dne svého života, dosáhl 89 let. Giuseppe Verdi dotvořil svou operu Falstaff v 84 letech. Tiziano Vecelli dokončil obraz Pieta, když mu bylo 99 let. Albert Schweitzer až do svého skonu v devadesáti činně dbal o své pacienty v Lambaréné. Uváděné příklady mohou vést k námitce, že jde o pozoruhodné vzory lidí hlavně ze světových dějin. To ale neznamená, že s nimi nesetkáváme v každém národě.

Jmenujme s obdivem a úctou alespoň několik našich současných významných seniorů. Prof. MUDr. PhDr. Eugen Strouhal, DrSc., (84 let) je jedním z nejuznávanějších antropologů, archeologů a historiků medicíny. Jeho kniha Život starých Egyptanů byla vydána a oceněna ve velké řadě zemí. Vysokoškolský pedagog prof. PhDr. Radegast Parolek, DrSc., (95 let) je uznávaný slavista a baltista, překladatel z litevštiny a lotyštiny. Jeho nedávno vydané knižní dílo s názvem Kruté i krásné dvacáté století je pozoruhodným zhodnocením doby. Autor po ztrátě zraku diktoval převážnou část této práce svému příteli. Ing. RNDr. Václav Němec, CSc., (86 let) je místopředsedou a jednatelem Společnosti Bedřicha Smetany. Jako muzikolog se zabývá studiem života a díla našich významných českých hudebních skladatelů a naplňuje v tomto duchu skvělý program Společnosti. Meda Mládková (96 let) se během své emigrace věnovala nákupu výtvarných děl českých umělců, kteří v době normalizace nesměli vystavovat. Pro svou sbírku rekonstruovala Sovovy mlýny v Praze a nyní dokončuje obnovu tzv. Werichovy vily na Kampě. Jiří Suchý (84 let) je ředitelem divadla Semafor založeného v roce 1959. Jeho aktivita jako autora stále nových her, písní s osobitou poetikou, režiséra, scénografa a kostýmního návrháře je obdivuhodná a úspěšná. Adolf Born (85 let) je jako malíř, ilustrátor a kostýmní výtvarník neustále činný. Je pravdou, že jako příklad nerezignujícího stáří bylo uvedeno několik našich známých osobností. To ovšem nevylučuje skutečnost, že v české společnosti je mnoho seniorů, kteří se v penzijním období věnují svým koníčkům, dobrovolnické činnosti nebo pokračují úspěšně ve své původní profesi. Například když jde o výtvarnou činnost, dosahují pozoruhodných výsledků. Měla by si jich vážit nejen rodina, ale zaslouží si vděčnou pozornost naší společnosti s přispěním médií.

Marcela Hutarová

Kalendarium – prosinec

1. prosinec - mezinárodní den boje proti AIDS. Vyhlášen roku 1988
2. prosinec 1805 - bitva tří císařů u Slavkova – Napoleon vítězí nad armádou ruskou a rakouskou
1926 - vyhlášena „Úmluva o otroctví“ – mezinárodní den boje za

- 1930 - vymýcení otroctví
- 1930 - narodila se členka opery ND, altistka Ivana Mixová
3. prosinec 1310 - sňatek Jana Lucemburského s Eliškou Přemyslovnou. Lucemburkové nastupují na český trůn.
- 1930 - v Paříži se narodil filmový režisár, představitel tzv. Francouzské nové vlny Jean - Luc Godard
4. prosinec 1930 - v Mladé Boleslavi zemřel Václav Klement, zakladatel firmy Laurin a Klement
5. prosinec 1870 - v Kamenici nad Lipou se narodil hudební skladatel a pedagog Vítězslav Novák
- 1870 - zemřel francouzský spisovatel a dramatik Alexander Dumas starší
- 1880 - v Praze založena „Ústřední matice školská“ – podpora školství
- 1940 - v Praze zemřel světově proslulý houslista Jan Kubelík
6. prosinec kolem roku 350 zemřel katolický biskup Mikuláš – od něj se datuje tradice mikulášské nadílky
- 1920 - zemřel hudební skladatel, šéf opery ND Karel Kovařovic
- 1950 - v Olomouci zemřel slovenský spisovatel a politik Vavro Šrobár, propagátor spolupráce Čechů a Slováků
- 1990 - zemřel textař a libretista Ivo Fischer („Míle a míle jsou cest...“)
7. prosinec 1941 - Japonci bez výstrahy napadli Pearl Harbour – USA vstupují do druhé světové války
- 1970 - ve Varšavě podepsána Německo – polská smlouva o základech normalizace vztahů mezi SRN a Polskem, uznána hranice na Odře - Nise
8. prosinec 1890 - v Poličce se narodil hudební skladatel Bohuslav Martinů
- 1980 - v New Yorku atentát na zpěváka, kytaristu a skladatele Johna Lennona – člena Beatles
10. prosinec 1830 - narodil se vynálezce ruchadla Václav Veverka
- 1910 - v New Yorku premiéra Pucciniho opery „Dívka ze zlatého západu“ s Emou Destinovou v hlavní roli
- 1980 - vyhlášen „Den lidských práv“
11. prosinec 1810 - v Paříži se narodil dramatik Alfréd de Musset
- 1901 - narodil se český herec Jaroslav Marvan
- 1910 - v Senici se narodil slovenský režisér, scénarista a herec Palo Bielik
12. prosinec 2000 - zvolen první veřejný ochránce práv – Otakar Motejl
13. prosinec 1980 - zrušena tramvajová linka od musea na Můstek přes Václavské náměstí
14. prosinec 1990 - Max Planck zveřejnil na univerzitě v Berlíně kvantovou teorii
- 1990 - zemřel švýcarský dramatik, prozaik a esejist Friedrich Durrenmatt
15. prosinec 1230 - v Praze zemřel český kníže a král český Přemysl Otakar I. (definitivní získání královského titulu tzv. Zlatou bulou sicilskou)
- 1920 - v Hrušově nad Odrou se narodil český herec Vlastimil Brodský
16. prosinec 1790 - objeven aztécký kalendář
17. prosinec 1650 - konečně odstraněna šibenice ze Staroměstského náměstí v Praze
- 1770 - v Bonnu se narodil snad největší hudební skladatel všech dob Ludvík van Beethoven
18. prosinec 1940 - Hitler podepsal plán útoku na SSSR

19. prosinec 1930 - narodil se etnograf, cestovatel a spisovatel Miloslav Stingl, náčelník kmene Kackapoo
21. prosinec 1850 - narodil se hudební skladatel, pedagog a dirigent Zdeněk Fibich
22. prosinec 1100 - u hrádku Zbečno u Prahy byl zavražděn kníže Břetislav II. syn Vratislava II. a Adléty. Byl přívržencem latinské liturgie
23. prosinec 1790 - narodil se zakladatel egyptologie Jean- Francois Champollion. Podařilo se mu rozluštit hieroglyfy za pomoci tzv. „rosettské desky“
24. prosinec 1420 - zemřel Mikuláš z Husi, husitský vojevůdce, politik, spolupracovník a přítel Jana Žižky
- 1920 - ve Štramberku se narodil cestovatel a spisovatel Jiří Hanzelka
- 1930 - v Záhřebu spáchal sebevraždu dirigent a skladatel (operety) Oskar Nedbal
25. – 26. prosince – vánoční svátky, narození Ježíše Krista
26. prosinec 1212 - vydána Zlatá bula sicilská – dědičné získání královského titulu
- 1890 - v Praze zemřel zakladatel železářského velkoobchodu Josef Vincent Rott – podporoval umění, sbírku na postavení ND
- 1890 - zemřel Johann Ludwig Heunrich Schliemann – amatérský archeolog, objevitel antické Troje (vrstva III.) a Mykén
27. prosinec 1390 - narodil se Jan z Jenštejna, třetí arcibiskup pražský, kancléř Václava IV.
- 1860 - ve Vysolém n. Jizerou se narodil JUDr. Karel Kramář, český právník a politik, účastník protihabsburského odboje, první předseda vlády nové republiky
- 1920 - v Praze se narodil herec Jiří Sovák (vlastním jménem Schmitzer)
29. prosinec 1800 - v USA se narodil Charles Goodyear – r. 1839 začal s vulkanizací kaučuku, zakladatel dnes největší světové továrny na pneumatiky, která nese jeho jméno
- 1890 - masakr ve Wounded Knee – bylo zabito 400 Siouxů
31. prosinec 1880 - v Pensylvanii se narodil americký generál a politik Marschall, tvůrce Marschallova plánu pomoci Evropě, Nobelova cena za mír r. 1953
- 2000 - v České republice zanikly školské úřady, kompetence přešly na okresní úřady
31. prosinec - konec kalendářního roku, slaví se sv. Silvestr (překlad jména „muž z lesa“) –podle papeže Silvestra I., který zemřel r. 335

„Žádného člověka nemůžete přímo něčemu naučit. Jenom mu můžete pomoci, aby se k tomu dobral sám!“

Galileo Galilei

„Máš-li co říci, řekni to a nemysli na nic, než na pravdu!“

Kenneth Roberts

Vánoce 2015

Přiznám se, že jsem se v minulých letech při přípravě vánočních Souzvuků vydala ze svých znalostí veršů, citátů, připomínek a vánočních zvyků... Takže co teď?

Ted' pozvu všechny čtenáře na

Půlnoční v kostele sv. Martina v Klenčí.

Kostel je plný k prasknutí. Jakmile začal kostelník Makasovic Martin rozsvěcovat oltáře, přešla všechny ospalost. Hned, jak zaplála první lampička, prokoukl pod ní širák selský, právě takový, jako nosili chodští sedláci. To jakoby všichni pastýři z celého Chodska dali si dnes o půlnoci na oltáři dostaveníčko.

V kostele už je větší jasno než ve dne. Kde jaká svíčka, lucerna nebo svícen, všude sedí žlutý plamének, třese se, kroutí a svítí. Po opocených oknech tekou potůčky sražené páry, lesknou se jako roztavené stříbro a páter Faster vstává a kráčí před oltář doprostřed, kaplan Vondroušek ho provází. Varhany náhle zmlknou - docela a zřetelně je slyšet, jak venku na vysoké věži tlukou hodiny čtvrti, teď začaly tlouci na veliký zvon celé, každý v duchu počítá s sebou, počítá je venku i ponocný Válek s ohromným rohem v ruce a sotva udeřila dvanáctá, nasadil si v otevřených dvěřích chrámových roh k ústům a přes hlavy věřících letělo přímo k oltáři“ hůt!“- „hůt!“

Nejpozorněji počítal pan administrátor Faster a jakmile doznělo dvanácté „hůt!“, rozpřáhl ruce a hlasem krásnějším než zvon, mohutnějším než roh ponůcky zazpíval: „Narodil se Kristus Pán...“ Jak stoupal v písni hlasem, tak zvedal i ruce a přece to neuráželo, naopak patřilo k věci právě tak, jako když chasník před muzikou zazpívá si písničku a zašermuje rukama nad hlavou. Ničím nemohl Faster dodat svým slovům krásnějšího výrazu, než velebným, blaženým až posvátným rozpřažením náručí, jako by chtěl všecky obejmout při tom pozvání k radosti a veselí! Nedočkavě mu vpadly do noty varhany a s nimi kdekdo. „Z růže kvítek vykvet nám“ jásal kostel a díval se na ozářený obraz nad svatostánkem, kde v jesličkách na seně usmíval se Ježíšek a za ním rýsovaly se rohaté hlavy dvou červených volků, právě takových, jací v každém gruntě odpočívali v té chvíli v teplých stájích.

Píseň hřměla dál krásným kostelem, u sakristie cinkl zvoneček a Faster ve veliké paradě vyšel k oltáři sloužit mši svatou. Eisenhut na hracím stole varhan vytáhl nejjemnější rejstříky, bílé prsty rozběhly se mu po obou klávesnicích nahore, nohy roztancovaly se mu po dřevěných pedálech a všem se zdálo, jakoby se sešli dudáci z celého kraje, zavátými cestami blížili se ke kostelu a hráli nejsladší a nejveselejší písničky. Na preludia dudácká, jež tak mistrně hrál kantor Eisenhut v době vánoční při každé mši, těšili se nejen osadníci zdejší, ale jezdili sem ctitelé chrámové hudby ze širokého okolí a nikdy cesty nelitovali. I dnes jakoby nehrály varhany pianissimo, ale dudáci z dálky jdou... Už stojí na kopečku před farou, už stojí před kostelem venku, už vcházejí do chrámové předsíně a teď vešli do kostela. Eisenhut vytahoval nové a nové rejstříky, síla i krása tónu rostla, melodie nabývala jasnosti a určitosti. Kostelem zaperlil se vodotrysk jásavých tónů, až srdce blahem usedalo, scvrklé babičky nadnášely se v lavicích, mužští přešlapovali z nohy na nohu, nikdo nevydržel klidně sedět ani stát, všichni se vrtěli, blaženě povzdychávali a když se zdálo, že už i dřevění anděličkové a světci na oltářích se počínají kroutit a natřásat, švihl mládenec Jindřich na kůru taktovkou jako kouzelným proutkem, varhany zkrotly, dudáci zmlkli, smyčce kmitly se nad hlavami hudebníků a mladý Hadam Krutina zavolal čistým tenorem: „Hej mistře! Vstaň bystře! Vzhlédni na jasnost, nebes na švarnost!“ Česky, česky zpívá Hadam Krutina! Každému slovu posluchači rozumějí, žádná latina, ale sladká řeč mateřská velebně se ozývá nad hlavami osadníků a s kůru letí přímo k oltáři božimu....Hadam dozpíval a housličky s violou i basou, flétna s klarinetem, lesní roh s fagotem si blaženě pobručovaly, že zní krásněji než „přelíbezné štěbetání ptáčků“. Do bílého rána by poslouchali tu rajskou muziku. Ale kouzelník opět švihl hůlkou a všechno se naráz mění. Ptáčkové tichnou, lístky na keři přestávají šelestit, bublavý potůček zmlkl, měsíček zašel, hvězdy pobledly, jenom basa bručí a s ní se ptá přísně Mikulášovic Honzík: „Nununu! Proč mi nedáš v spaní pokoje? Proč mne lekáš? Řekni, copak je!“ ještě chvílku bručí basa, bručí pedály varhan, ustrašeně poslouchají teď velcí i malí, co se z toho vyklube... Ale mládenec Jindřich bere

ted' sám do rukou své drahé housličky, za krček je bere, ke krku pod bradu si je tiskne, prsty je na strunách polehtává a housličky se rozesmály takovým dětským, blaženým smíchem šťastným a nakažlivým, že mu podléhá kdekdo. Krutina se nemůže opanovat a hned volá: „Slyším za horou tam zvuk, jak zefyrů jemný hluk!“ také Mikuláš zapomíná rychle na všechnu únavu a ptá se zvědavě: „Co jest to za libé hraní, nebeský zpěv a plesání?“ Již se zdá, že jim na otázku nikdo neodpoví. Jedna, dvě vteřiny hlubokého ticha minou, na kůru jakoby všechno oněmělo, dole jakoby všichni zkameněli. Jediný mládenec Jindřich mává šmytcem, tiše počítá pauzu: „Jedna – dvě“ a jak šeptl „tři“, taktak že mu stačil čas nasadit si housle a už se ozval sladký zpěv sopránů a altů: „Vstaňte rychle, pastýřové! Zanechte bud, sprost'áčkové, vyved'te svá stáda ven a žeňte je na Betlém!“ A v tu chvíli se stal zázrak. I Faster u oltáře, i osadníci v lodi chrámové přivřeli oči, nadpozemská blaženost všechny objala, pochopili, že to nezpívá ani Mikulášovic Honzík s Krutinovic Hadamem, ani Královic Hanýžka s Klikovic Martínkem a jinými školáčky, ale že tam na kůru probouzejí andělové boží betlémské pastýře. Pan administrátor u oltáře zazpíval jásavé „Gloria in excelsis Deo“ a náboženská hra nerušeně pokračovala v druhém jednání. Nejstarší pastýř se ujímá vedení a hned přísným hlasem rozkazuje: „Jakub svolá všechnu chasu a jí vyřídí, aby vzali housle, basu to jí nařídí. Martine ty běž hned za háj vzbudit celý zálesní kraj! A ty, Janku, běž na horu, kde kácejí dřeva v boru, pozvi všechny dřevorubce, láterníky, dobré hudce, zpěváky a dobré trubce. Půjdeme tak k Betlému s hlučnou muzikou, k tomu místu šťastnému s chutí velikou!“ A před duševním zrakem posluchačů se řadí průvod pastýřů, dudáků, kejdačů, ovčích stád a všechno se valí k betlémskému chlévu na oltáři a už se to tam řadí po obou stranách, zleva i zprava svatostánku, už nehrajou a nezpívají na kůru, ale před nimi na oltáři živnou ti malovaní a ze dřeva vyřezaní pastýři, ten šedivý, nejstarší zcela zřetelně rozkazuje: „Nalad'te si hudby jasně, ať vám to zní všechno krásně!“

Tak se zdá, že od tohoto okamžiku také Jindřich přestal být učitelským mláďencem, Eisenhut principálem, Kubíkuc Kuba klárinetistou, Jehlík flautistou, Marušák trubačem, Maršík basistou, neznámé, tajemné nadšení jako řídká mlha všecky měkce zahalilo a unášelo kamsi do nadpozemských světů. Černá noc tlačí se na okna a poslouchá, zlaté hvězdy přestaly na obloze mrkat a poslouchají, měsíc se zastavil nad kostelní věží, lesy se ztišily a všechno poslouchá úžasně krásný Agnus vánoční mše, kterou složil Jan Jakub Ryba, rožmitálský kantor, a kterou hrají dnes po prvé v klenckém kostele. Ani nejslavnější opera světa nebyla nikdy hrána s větším nadšením a poslouchána s větší láskou a obdivem než tato prostičká hra náboženská. Zpěváci i hudebníci i posluchači tvořili jediný celek. Svatý zápal je všechny rozehřál, roztavil, takže splynuli v jedno a dali se unést citem do nadpozemských světů, před tím nikdy netušené krásy a blaženosti.

Všecko má svůj konec, i jitřní v klenckém kostele. Křepelka už dozpívala „pět peněz“, hrdlička přestala Ježíškovi cukrovat, kukačka kukat, laštovičky šveholit, pan páter Faster se od oltáře obrátil k lidu a jasnými, určitými slovy pověděl důvod tohoto

nadšení a radosti. Přečetl totiž evangelium ze sv. Lukáše o narození Ježíše Krista v Betlémě. Byli pak v té krajině pastýři ponocující a stráž držíce nad stádem svým. A aj, Anděl Páně stál vedle nich a řekl: „Zvěstuji vám radost velikou! Narodil se dnes spasitel, jenž je Kristus Pán v městě Davidově.“ Nikdo ani nedýchá, dokud pan páter nedočel a nepolíbil svatou knížku, kde to všechno tak prostě a krátce pověděno.

Páter Faster si nasadil kvadrátek na hlavu a odcházal do sakristie, ale nikomu se domů z kostela nechtělo. Lidé se zadýchali, milé teploučko cítili na těle i duši, kožichy páchly ovčí vlnou i plesnivinou, jako doma za kamny, tak útulno dnes v ozářeném kostele. Ale

nic platno, do rána tu sedět nemohou, nutno je tudíž z kostela vyprovodit. A teď si usedá učitelský mládenec Jindřich na vysokou lavičku k hracímu stolu varhan, zabořil prsty do klávesů a kostel až v základech se zachvěl. Jindřich slyší v duši slavnou, velebnou větu evangelia: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“. Sklonil hlavu k varhanám a v mohutném postludiu zakřmělo chrámem velebně „sláva Bohu“. To pastýři a dudáci a hudebníci a zpěváci tak, jak přišli, seřazují de opět a odcházejí. Vzdalují se, už stojí ve dveřích, už vyšli ven do jasné, mrazivé noci, všichni odcházejí za nimi, kostelník Makásek leze po oltáři a zhasíná lampičku po lampičce, šero vystupuje z chrámových koutů a varhany už jen sladce lkají, šeptají „sláva“, až zmlknou docela a kostel je prázdný!

Před kostelem se ozve radostné zavýsknutí, které rázem nakazí svobodnou chasu. Šťastný, radostný jásot naplnil kraj, který slavil vpravdě veselé vánoční hody. U nás má všechno svůj čas, práce, radost i žalost. Když dělat, tak dřít, až se tvář padá k zemi a když se radovat, tak to musí být taková čistá a silná radost, až člověka od země pozdvihuje a k nebi povznáší. Nic polovičatého se netrpí.

Tolik Jindřich Šimon Baar v prvním díle chodské trilogie „Paní komisarka“, „Osmačtyřicátníci“ a „Lůsy“.

Dovedeme se také tak radovat?

Jarina Žitná

*Den přeslavný jest k nám přišel,
v němž má býti každý vesel,
radujme se, veselme se,
v tomto novém roce.*

*Abysme k vám za rok přišli,
a vás ve zdraví zas naši,
radujme se, veselme se,
v tomto novém roce.*

*A bud' me veselí spolu,
připijme jeden druhému,
vína, piva, páleného,
na zdraví druhého.*

Rok sokolské architektury

Stručná historie jihlavské sokolovny.

Po založení jihlavské sokolské jednoty v roce 1892 cvičili členové Sokola v pronajatých prostorách. Nejdříve v salonu Fait u parku Heulos, potom v budově Besedy na dnešním náměstí Svobody, začátkem první republiky ve školních tělocvičnách. Vztahy s majiteli budov však nebyly vždy ideální a proto se sokolové již v roce 1895 rozhodli, že budou usilovat o postavení vlastní tělocvičny. Realizace této jistě ušlechtilé myšlenky nebyla ale

vůbec jednoduchá. Dotace v podobě jak je známe dnes tehdy ještě neexistovaly, což znamenalo, že si sokolové museli veškeré finanční prostředky na stavbu sokolovny shánět sami. Založili proto „Družstvo pro postavení tělocvičny“, které mělo za úkol shromážďovat peníze. Zdrojem těchto peněz byly převážně zisky z tehdy velmi oblíbených společenských zábav. Na stavbu sokolovny však bylo zapotřebí velké sumy peněz, a proto sokolové vytrvale spořili a skládali korunku po korunce dlouhá léta.

Přišel rok 1914 a s ním velké nebezpečí – světová válka. Činnost sokolských jednot byla zastavena a hrozila ztráta dlouhodobě naspořených peněz. Naštěstí však mezi členy Sokola Jihlava byli bankovní úředníci, kteří našli způsob, jak peníze zachránit. Upsali válečnou půjčku, kterou v zápětí s malou ztrátou prodali a tyto „utajené“ peníze uschovali u jednoty ochranitelky - Sokola Čáslav. Sokolské jednoty, které působily v německém prostředí, měly totiž své tzv. jednoty ochranitelky, které jim v jejich činnosti pomáhaly. Po skončení války si jihlavští sokolové uschovanou částku z Čáslavi vyzvedli. Začátkem dvacátých let minulého století jihlavští sokolové zakoupili pozemek pod dnešním zimním stadionem, kde zřídili sokolské cvičiště. Počátkem třicátých let byla zásluhou bratra Kupčika postavena sрубová chata u Maršovského rybníka, kde sokolové pořádali letní pobyty pro sokolské žactvo a dorost. V té době se podařilo zakoupit ještě pozemek na opačné straně Tyršovy ulice, který byl určen pro stavbu samotné sokolovny. Na stavbu však stále nebylo dost peněz, proto se sokolové rozhodli uspořádat mezi vlastními členy sbírku. Prodávaly se pomyslné cihly, každý člen si koupil takový počet cihel, jaký mu dovozovaly jeho finanční možnosti. Přestože právě probíhala hospodářská krize, nastala konečně doba, kdy mohla být vypsána soutěž o nejlepší architektonický návrh sokolovny. V této soutěži zvítězil návrh významného brněnského architekta Bohuslava Fuchse. Sokolovna byla navržena ve funkcionalistickém slohu, kromě dvou tělocvičen s šatnami byl do ní zakomponován i sál kina, zasedací místnost a byt pro sokolníka.

V roce 1934 bylo započato se stavbou. Zemní práce provedli sokolové dobrovolně svépomocí, odborné práce provedla vybraná stavební firma z Brna. Na dokončení stavby si musela jednota vzít ještě úvěr, jehož splácení bylo prováděno pomocí výtěžků kina. V roce 1935 byla sokolovna hotová. Kino dostalo jméno Stadion a první film, který se v něm hrál byl český film Maryša podle námětu bratří Mrštíků. Postavením sokolovny bylo završeno čtyřicet let trvající úsilí jihlavských sokolů o vybudování vlastní tělocvičny. Od této chvíle mohl Sokol Jihlava konečně cvičit ve svém. Nutno říci, že výstavba celého sportovního zařízení Sokola Jihlava byla velice dobře promyšlena. Byl zakoupen dostatečně velký pozemek, aby sokolovna mohla být v budoucnu rozšířena o další potřebnou část. O finanční zabezpečení se postaralo kino, které bylo v té době hojně navštěvováno diváky a bylo tudíž velmi výdělečné.

V druhé polovině třicátých let se však nad republikou i Sokolem začala stahovat mračna. 15. března 1939 bylo sokolské cvičiště obsazeno německými tanky. V roce 1941 byl Sokol v celém Protektorátu Čechy a Morava zakázán. Kino smělo běžet dál pod jménem Viktoria a splácelo tak dále úvěr. Koncem války byli v sokolovně umístěni tzv. národní hosté, což byli Němci, kteří se vystěhovali z východních území před postupující Rudou armádou.

V květnu 1945 se sokolovna vrací zpět do rukou svého právoplatného majitele - Sokola Jihlava. Musely být opraveny škody, které tam napáchali „národní hosté“ a poté se mohlo začít se cvičením. Veškeré dluhy již byly splaceny a jednota mohla uvažovat o realizaci chystaného rozšíření. V nové části sokolovny měla být další velká tělocvična, bazén a další prostory, na které se v první části nedostalo.

Čáru přes rozpočet však udělalo znárodnění kin, které prosadili po válce komunisté. Skutečnou pohromou pro Sokol byl rok 1948, kdy komunisté převzali moc ve státě,

jihlavská sokolovna byla dána k dispozici odborům a Československá obec sokolská byla postupně zrušena. V jihlavské sokolovně se v padesátých letech opět začalo cvičit, ale už ne pod hlavičkou Sokola, nýbrž pod Československým svazem tělesné výchovy, který založili komunisté v roce 1957 jako monopolní organizaci na tělovýchovu.

V roce 1990, po zhroutilí komunistického režimu v Československu, asi 50 občanů Jihlavy sokolskou jednotu obnovilo. Ihned byl vznesen nárok na navrácení sokolského majetku. To se podařilo v roce 1991, kdy sokolská jednota přebírá od Sportovního klubu jak pozemek pod sokolským cvičištem (zastavěný zimním stadionem), tak samotnou sokolovnu a srubovou chatu u Maršovského rybníka. Pozemek za sokolovnu, kde komunisté v roce 1970 postavili Okresní výbor KSČ, se však Sokolu znovu získat nepodařilo. Po roce 1991 proběhlo v sokolovně mnoho oprav, takže dnes je náš svatostánek ve velmi dobrém stavu. Význam jihlavské sokolovny podtrhla mimo jiné i skutečnost, že byla prohlášena kulturní památkou jako jedinečná stavba postavená ve stylu českého funkcionalismu.

Je třeba si uvědomit, že sokolovna v Jihlavě vznikla na základě obrovského a vytrvalého úsilí několika generací jihlavských sokolů. Ti museli desítky let na sokolovnu šetřit a značnou část finančních prostředků dávali dobrovolně z vlastních peněz. Dvakrát byla sokolovna jihlavským sokolům ukradena a dvakrát zase vrácena. Dnes drží Sokol Jihlava svoji sokolovnu ve vlastních rukou a záleží pouze na členech Sokola Jihlava, jak s ní naloží. Žijeme ve svobodném, právním státě, kde protiprávní zcizení majetku nepřipadá v úvahu. Na druhé straně je však současná doba plná nástrah, které mohou vést k nerozvážným rozhodnutím s následnými katastrofálními následky. Je na členech jednoty a jejích činnících, aby jednali vždy moudře a s rozvahou tak, aby vlastnictví sokolovny nebylo ohroženo a aby sokolovna vždy sloužila účelu, pro který byla vybudována – k provozování sokolské činnosti členů Sokola Jihlava.

Pavel Brada, vzdělavatel Sokola Jihlava

„Když není jednota uvnitř, nemůže se dosáhnout ničeho ani navenek!“

Tibetské přísloví

Tyršova světnička z Oetzu v Děčíně

Stálá výstava „Tyršova světnička v Oetzu“ byla v září přemístěna v Tyršově rodném domku provozně blíže návštěvníkům děčínského zámku, hned vedle pokladny. Je základem souborných sokolských výstav pod názvem „*Evropán Tyrš*“ pořádaných župou v Děčíně. Tato legendární expozice stálé výstavy pod původním názvem „Jizba Dr. Miroslava Tyrše“ byla otevřena v rakouském Oetzu přesně v den stého výročí úmrtí našeho sokolského zakladatele. Výstava byla součástí „*Symposia*“ k stému výročí Dr. Miroslava Tyrše konaného Ústředím čs. Sokolstva v zahraničí ve dnech 7. 8. – 9. 8. 1984 pod názvem „*Tyršův odkaz*“. Expozice byla pořízena nákladem curyšských jednot a místnost propůjčena smluvně majitelem na 10 let zadarmo. Výstava je zaměřena a dokumentuje památky na Tyršův život a dílo od jeho mládí, rodinného prostředí, ve kterém se vyvíjely jednotlivé milníky – slety, po poslední dobu a zachycená činnost Ústředí čs. sokolstva v zahraničí, až po slet konaný v Paříži r. 1990.

Roku 1944 u příležitosti konání XIV. Všesokolského sletu v Praze, byla expozice převezena zahraničními účastníky do Prahy. Cílem bylo využít expozici stálé výstavy pro zřízení „*Tyršova muzea*“ v areálu děčínského zámku a v domě, kde se narodil. Po

ukončení rekonstrukce objektu Tyršova rodného domu na děčínském zámku, byla převezena z Prahy do Děčína a otevřena dne 18. 9. 2008. Navazuje na výstavu „Tyršovo muzeum“ před II. světovou válkou v areálu děčínského zámku. Tehdejší expozici v mnohém podpořila přítomnost 1. Hraničářského praporu na děčínském zámku, který Thurnové prodali státu. Záslouhou místní vojenské posádky byla v sala terréně děčínského zámku instalována stálá legionářská a sokolská výstava – „*Tyršovo muzeum*“, jehož zrod prosazovala sama Renáta Tyršová a poskytla dokumenty pro sokolskou výstavu. V roce 1932 se zde uskutečnily oslavy stého výročí zakladatele Sokola Dr. M. Tyrše. Dobové snímky dokladují, že objekt zámku nesl název „Tyršova kasárna“. Zde v Děčíně byl i umístěn pomník od významného českého sochaře Ladislava Šalouna.

V roce 1938 a před zabráním kasáren wehrmachtem, mohla být expozice výstavy i socha zachráněna prostřednictvím sokolů – železničářů a vojenskou posádkou. Ze zámku byla odvezena, uložena v podmokelském pivovaru a odtud po blízké duchcovské dráze odvezena do vnitrozemí. Socha se na zámek vrátila až po skončení II. světové války.

Myšlenka konat pravidelná sokolská setkání v rodném městě Dr. M. Tyrše se datuje dne 9. července 1922, kdy byla slavnostně župou Krušnohorskou odhalena pamětní deska na rodném domku. Dále pro vzniklý Sokol Děčín byl nákladem ČOS zakoupen za 1 500 000 Kč dům s velkým sálem na děčínském náměstí „Hotel Praha“, na který sbírkou přispěly podle svých možností všechny sokolské jednoty. Dům sloužil do r. 1967, bohužel, byl zbourán a patří mezi ztracené domy jako řada dalších objektů v Děčíně.

Anna Voslařivá, Sokol Děčín.

„Člověk není na světě proto, aby se vzdával svých snů. Jenomže se musí odhodlat dát do sázky co nejvíc. Především sebe!

Bohumil Říha („Přede mnou poklekni“)

Pozdvihuji oči své k horám

Celý minulý rok jsme se společně toulali po českých a moravských výšinách. Rok končí a nám zbývá už jen navštívit vrchol nejvyšší z nejvyšších. Každému mu teď je jistě jasné, že se společně vydáme

na Sněžku!

Podle posledního měření je 1063 m vysoká, tedy o jeden metr víc, než se dosud uvádělo. Poláci ji nazývají Sniezka, Němci Schneekoppe – etymologie je jasná – „hora pokrytá sněhem“ (Sněhová hora). Je součástí hlavního hřebene Krkonoš, nejvýznamnějšího a nejvyššího pohoří u nás. Původní keltský název znamenal v češtině „Kancí hory“. Claudius Ptolemaios je na svých mapách nazýval „Sudetayle“, což od něj převzal i Balbín. U Pavla Skály ze Zhoře znamenají Sudety pásmo na severu českého území. V ruských letopisech bývají nazývány „Český les“ a u Přibíka z Pulkavy „Sněžné hory“. Název Krkonoš je ženského rodu a prvně se objevuje r. 1492 v zápise o rozdělení Štěpanického panství na valdštejnský a jemnický díl. Objevuje se pak i r. 1499 v listině Vladislava II. a na nejstarší dochované mapě Mikuláše Klauďyána z r. 1518. Václav

Hájek z Libočan mluví o České a Slezské Krkonoši, až r. 1601 je prvně použit dnešní název Krkonoše a od r. 1571 je v množném čísle. Název má slovanský základ – krk, nebo krak znamená kosodřevinu (kleč). Podle praslovanského základu to znamená kamenité úbočí nebo kamenité pole.

Němci Krkonoše nazývají Riesengebirge (Obří hory) stejně tak i v angličtině najdete výraz Giant Mountains.

Krkonoše jsou součástí masivu tzv. Sudet a svými tvary prozrazují, že jde o pohoří velmi staré. Jsou tvořeny předprvohorními krystalickými břidlicemi a prvohorními horninami metamorfovanými. Na některých místech prosvítá Krkonošsko – jizerský pluton, tedy žula, na východě se najdou i vápence.

Na tvaru povrchu se výrazně podílel čtvrtohorní ledovec. Vyskytovaly se tu oba jeho druhy – údolní typy, tzv. trogy i typ skandinávský, který modeloval především náhorní plošiny. Mezi trogy patří Labský a Obří důl, vyskytují se i kary (ledovcové kotle, zde řečené „jámy“) na př. Kotelní nebo Sněžné jámy. Kary jsou známé vzácným rostlistvem, na hřebenech najdete kamenitá moře (Vysoké kolo) a mrazové sruby.

Pohoří se táhne do délky 35 km, začíná Novosvětským sedlem (888m n.m.) a končí mnohem nižším sedlem Královeckým (516m n. m.) Prudce se svažují do Polska, na naší straně vytváří rozsochy a dlouhé doliny ledovcového původu. Podíváte-li se cestou na Sněžku do Obřího dolu, můžete dobře vidět údolní čelnou morénu, dnes již ovšem pokrytou vegetací. Celkem 54 vrcholů dosahuje více než 1000 m nadmořské výšky, z dvaceti nejvyšších je jich 15 na naší straně.

Krkonoše jsou tvoří hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Baltským mořem. Do Severního moře směřují vody Úpy, Jizerky, Mumlavy a především Labe, také Kamienici a Lomniczky. Ledovcový původ mají i obě velká jezera na polské straně - Velký a Malý stav a menší Mechové jezírko na naší straně.

Největší část tohoto horského území leží nad hranicí lesa, pásmo lesů nepřesahuje 1200 – 1300m n.m. Nad tím se táhne pásmo kosodřeviny a kamenná a suťová moře, najdeme zde i rozsáhlá rašeliniště. Tomuto typu krajiny se říká arkticko – alpinská tundra. Ze stromů najdete v nižších polohách smrk a buk, původní smrky byly hodně poničeny emisemi.

Roku 1963 byl slavnostně vyhlášen Krkonošský národní park (KRNAP), Poláci nás o něco předběhli – Karkonoski Park Narodowy byl vyhlášen už r. 1959. Od r. 1922 jsou Krkonoše biosférickou rezervací, stupeň ochrany je tak velký, že v prvním chráněném pásmu je možno se pohybovat pouze po značených cestách.

Krkonoše patří k nejchladnějším podnebným oblastem u nás. Podnebí vrcholových partií je možno srovnat s podnebí pobřeží v Gronsku. Nejchladněji je na Sněžce, kde se průměrná roční teplota pohybuje pouze na dvou desetínách stupně nad nulou. Nejvíce srážek spadne v létě, nejméně v březnu, i když se to, vzhledem ke sněhové pokrývce, dá jen těžko pozorovat. Krkonoše leží ve srážkovém stínu Jizerských hor, průměrně zde naprší asi 1300 mm srážek na hřebenech, v údolí až 1500 mm ročně. Sníh tu obvykle leží od poloviny listopadu až do května, na zastíněných místech i do června. Velmi často tu vanou silné větry, které jsou důvodem zákazu vrcholových túr vyhlášených Horskou službou.

S počasím tu zkrátka nejsou žerty, o čemž se na vlastní kůži přesvědčilo množství turistů. Je třeba tu používat zdravý rozum, nehrát si na haura a brát na vědomí pokyny Horské služby. Všichni jistě známe heroický příběh přátelství Hanče a Vrbaty – méně už je známé, že oba byli sokolové.

Samotná Sněžka nápadně vyčnívá z celkem plochého, širokého hřebene. Na severní straně spadá do údolí Lomničky, na západě do Úpské rašeliny, na jihovýchodě do údolí Jelenního potoka a východní strana přechází v mohutný Obří hřeben.

K prvnímu výstupu došlo v roce 1456, kdy na její vrchol vystoupil jistý Benátčan, hledající drahé kameny. V letech 1563 – 1566 zde pracoval slezský učenec Kryštof Schilling, který se snažil změřit výšku hory. Naměřil však přímo nauověřitelné hodnoty – přes 2 tisíce metrů.

23. srpna 1935 vyjeli na Škodě Popular až na vrchol Jaroslav Procházka a Mojmir Urbánek, ještě před nimi se to však v roce 1932 podařilo konstruktérovi Josefu Baškovi.

Přes vrcholové plató Sněžky prochází statní hranice s Polskem. Vrchol není pustý – byla zde, v letech 1655 – 1681 postavena kaple sv. Vavřince. Spor o pozemky na vrcholu hory trval 14 let. V r. 1810 byla kaple uzavřena, v r. 1850 sloužila jako hospoda a roku 1854 byla znovu vysvěcena. Na místě bývalé Polské boudy byl později ostaven horský hotel. Podobu vesmírné lodi má dodnes polská meteorologická stanice. Byla obnovena roku 2009. Roku 1900 byla vystavěna dřevěná budova české metotologicé stanice, která po válce sloužila jako jediná fungující meteorologická stanice ve střední Evropě. V 80. letech minulého století byla stržena a v letech 2005 – 2006 postavena Nová Česká bouda. Na vrcholu Sněžky je také horní stanice lanovky, původně sedačkové, vždy pro dva lidi, kteří seděli vedle sebe bokem ke svahu, v r. 2013 však byla nahrazena lanovkou kabinkovou. Lanovka má dvě větve a na Růžové hoře je nutno přesezat.

V oblasti Krkonoš je celá řada horských středisek – Špindlerův mlýn, Harrachov, Jánské lázně, Pec pod Sněžkou, na polské straně Sklarszka Poreba a Karpacz. K tomu je možno ještě připočítat možnost ubytování na horských chatách, které jsou zde nazývány zásadně boudy. Kdysi tu existovalo tzv. horské právo – když jste za soumraku přišli na chatu, nevyhodili vás, ubytování se vždy našlo.

Jezdí se zde celá řada závodů – asi nejznámější je „70km po hřebenech Krkonoš“. Jela jsem to několikrát, ale ženská trať je podstatně kratší. Kromě toho se pravidelně také jezdí dálková jízda (ne závod) Liberec – Sněžka – Liberec přes Jizerku. Jezdila jsem to strašně ráda. V pátek odpoledne se vyjelo z Liberce a přenocovali jsme na Jizerce, kam se někteří dostali až za tmy. Chata však byla vyhřátá a o zábavu nebyla nouze. Ráno se vstávalo ještě za tmy a čekal nás velmi nepříjemný prudký sjezd z úpatí Bukovce dolů do Martinského údolí. Svítili jsme si čelovkami a byli rádi, když byl tento úsek za námi. Pak se pokračovalo přes Harrachov až na hřeben a po něm až na Luční boudu, kam jsme dojížděli většinou až pozdě odpoledne. Pokud bylo dost času, vystoupili jsme ještě až na vrchol Sněžky, pokud ne, byla obrátkou Luční bouda, kde se nocovalo. Jela jsem to mockrát, ale myslím si, že na Sněžce jsem byla pouze jednou nebo dvakrát. Druhý den se vstávalo zase za tmy a jelo se zpět – odpoledně jsme dojížděli k autobusu na České chalupě u Liberce.

Nebylo to zadarmo a tak jsme si cestu zkracovali tunelem z Martinského údolí přímo na stanici Mýtiny v Harrachově. Vyhnuli jsme se tak jednomu velkému stoupání! Přiznám se, že jsme se všichni báli, abychom náhodou v úzkém tunelu nepotkali vlak, což se celé řadě lidí stalo. Pak bylo nutné vzít lyže do ruky, honem vylézt na sokl táhnoucí se po stěně tunelu a přitisknout se pevně ke zdi. Já měla štěstí, protože vlak mne jednou minul několik desítek metrů za ústím tunelu na harrachovské straně. Vlakvedoucí zastavil – chápala jsem, že má nervy pryč – a začal na mne řvát, co si to dovoluji. Nevěděla jsem nic chytřejšího, než se mu snažit vysvětlit, že to tam vůbec neznám a že jsem jela za těmi přede mnou – což byla pravda, protože stopa přede mnou byla perfektně projeta. Z oken vlaku však doslova visela spousta směřících se liberečáků, kteří všichni věděli, že to tam znám perfektně.

Jindy jsme cestou domů zastihli vláček na nádraží a zaradovali jsme se, že až odjede, budeme mít na průchod klid. Dost jsme se zklamali – mašinfíra pobíhal po perónu a cpal nás do vlaku – prý má raději lidi ve vlaku, než v tunelu! Ten nevazuje na vysoký dřevěný most přes údolí – stáli jsme připraveni u dveří, vlak jel skutečně krokem a my – jeden za druhým – jsme se svázanými lyžemi v ruce vyskakovali na stráň a bezpečně sjížděli po zadku dolů na cestu údolím zpět pod Bukovec.

Krkonoše i Sněžka stojí za návštěvu a tak hodně štěstí a zlomte vaz! Ale pamatujte si, jakmile překročíte symbolickou ceduli s nápisem „Tady je Krakonošovo“, vstoupili jste do svrchovaného území pána hor, vousatého Krakonoše - chovejte se slušně, neplašte mu zvěř a dodržujte pravidla platná pro horské oblasti. Pokud to tak neuděláte, budete mít problémy – jen si vzpomeňte, jak při svých chytristikách vždy dopadl Trautenberg. A nemyslete si, že vás nikdo nevidí – nikdy nevíte, kde sedí sojka, která pak Krakonošovi všechno vytreperendí!

Těm slušným, kteří se umí na horách chovat, však Krakonoš ochotně ukáže celé své království – věřte, že stojí za to!

Jarina Žitná, Solol Liberec I.

Panorama Krkonoš z jihu od [Černilova](#) v [okrese Hradec Králové](#) (vzdálenost [Sněžky](#) cca 54 km)

Zprávy z jednot a žup

Odešla nám Konvalinka

Dívám se na fotografii Hany Konvalinkové a vzpomínám na společně prožité sokolské roky.

Do liberecké jedničky přišla Hana společně se svým mužem Jiřím v roce 2001. Přistěhovali se z Litvínova za synovou rodinou. V Litvínově patřili k početné rodině sokolů jako řadoví cvičenci a organizátoři. Také v Liberci se zapojili do sokolského života. Jiřího jsme znali už předem podle jména, byl totiž velmi fundovaným dopisovatelem časopisu Sokol. Hanu jsme hned přijaly mezi starší generaci cvičenek. Pro svou milou a vstřícnou povahu byla brzy mezi námi jako doma. Na XIV. Všesokolském sletě jsme jako Věrná garda cvičili koedukovanou skladbu „Ta naše písnička česká“. Naše nejmilejší Hašlerky jsme rádi a často opakovali.

Hana byla hlavní duší výstavy ke 120. výročí založení Sokola v Liberci. Spolu s Olinkou Porkertovou ji celou připravila.

Skladbu pro Věrnou gardu na XV. Všesokolský slet jsme celou nacvičili v tělocvičně Sokola Liberec – Františkov. V Praze při sletových vystoupeních jsme promokli na kůži. V ubytovně v Resslerově ulici nám všem (spolu se synem) přivezla ze vzdálených

Nenačovic sportovní trička. Jako inženýrka měla správnou prostorovou představivost. Všechny přechody a rozmístění na ploše nám nádherně rozkreslila a vysvětlila.

Při každém rozloučení se starým rokem připravila pro většinu z nás krásná novoroční přání a také nabídla pochoutky vkusně naaranžované v kulaté krabičce.

Pokud jí to nemoc dovolila, cvičila si ve svém pravém rohu tělocvičny, usmívala se na nás a přemáhala bolest.

Hanko, vzpomínám si, jak na mne čekáš u divadla, až přijedu autobusem a jak jdeme spolu cvičit do Sokola.

Konvalinko – je pondělí nebo středa?

Čekáš?

Eva Pučelíková, Sokol Liberec I.

(Z neznámých důvodů jsme nebyli schopni překopírovat fotografie).

Při psaní tohoto nekrologu jsem náhodou našla citát objevitelky radioaktivity, Marie Curie - Sklodovské:

„Život není snadný pro nikoho z nás. Ale co naplat? Musíme být vytrvalí a především věřit sami v sebe.

Musíme věřit, že jsme pro něco stvořeni a toho musíme dostat za každou cenu!“

Myslím, že tohle „moudro“ by se pro Hanku hodilo.

Pozdrav republice 28.října 2015

na jednom z vrcholků Těšínských Beskyd

Náčelnictvo Sokolské župy Beskydské Jana Čapka letos už posedmé pořádalo ve spolupráci se sokoly z Českého Těšína 28. října župní výstup na jeden z vrcholů Těšínských Beskyd, aby pozdravilo svátek republiky.

Letos se sešlo u kamenného pomníčku ČSR na mytické hoře Godula 59 sokolů z 8 jednot. Zavlála státní a sokolská vlajka, zapěli jsme českou hymnu, jako proslov jsem použil text k 28. říjnu vybraný ze Sokolského věstníku z roku 1924. Jazyk starý 91 let, obsah naprosto aktuální. Pak ještě s harmoničkou Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide..., a za nádherného podzimního počasí jsme pokračovali k Tolerančnímu památníku z roku 1781...

V našich Beskydách je mnoho stop společné historie, sokolští turisté je dovedou objevovat...

Jiří Němec, jednatel župy

Sokolská Velká Javořina 2015.

Poněkud pozdě zveřejněná zajímavá zpráva, ale teprve teď jsem dostala do ruky Zpravodaj župy Slovácké – „Sokol v kraji T.G. Masaryka“.

Velká Javořina je nejvyšším vrcholem Bílých Karpat., jehož kóta dosahuje nadmořské výšky 970 metrů. Při cestě k vysilači je pomník česko – moravsko – slovenské vzájemnosti s citátem J. M. Hurbana: „*Tu bratia vždy stretat' sa budú!*“ tyčí se na československé hranici a stal se symbolem československé vzájemnosti již od roku 1967, kdy byl postaven. Tradiční manifestace obou národů se zde konají i po rozdělení československé federace.

Dále se zde nachází pomníček Josefa Vavrouška (1945 – 1995) – velkého propagátora česko – slovenské vzájemnosti, ekologa, ministra životního prostředí bývalé ČSFR a zakladatele Javorinského silvestra na pomezí. Josef Vavroušek spolu se svou dcerou tragicky zahynul roku 1995 v Tatrách pod lavinou. Symbolickým položením kamene na jeho mohyly vyjadřují účastníci nejen hlubokou úctu k vzácnému člověku, ale zároveň svůj vztah k nerozlučnému přátelství a soužití lidí na obou stranách Javořiny.

Místem setkání českých a slovenských sokolů byla Velká Javořina letos již poosmé. Sjeli a sešli se zde sokolové ze čtyř sokolských žup: ze župy Komenského, Slovácké, župy Středomoravské – Kratochvílovy a Povážské župy Milana Rastislava Štefánika – čtyřmi autobusy a asi desítkou osobních aut.

Pořadatelé setkání si letos vhodný termín nevybrali. Přivítala zde všechny hustá mlha a vítr. Větší část z nás vyrazila z tepla Holubyho chaty do nepřízně horského počasí, abychom na vrcholu Javořiny položili květy u pomníku česko – slovenské vzájemnosti. Také nebyl vynechán tradiční zpěv obou hymen. „Ako dovolíte, letos začneme slovenskou,“ oslovila přítomné malebnou slovenštinou sestra Olga Samáková, která je jako župní starostka nadšenou pořadatelkou těchto setkání se sokolskou župou Povážskou M. R. Štefánika Sokola na Slovensku. Za moravské sokoly vystoupila s projevem sestra Sabina Běhůnková, starostka T. J. Sokol Uherský Brod. Nepříznivou mlhou se nesly do okolí sokolské a lidové písničky, A pokud zpěv náladu poznamenanou počasím někomu už cestou nezlepšil, určitě se mu zlepšila hned po návratu do příjemného prostředí Holubyho chaty. Ale nejdříve proběhl akt položení věnců u pamětní desky Jozefa Ludovíta Holubyho – slovenského botanika, historika, spisovatele a jak jinak – národního buditele. Holubyho jméno dodnes nese chata postavená v roce 1923 na jeho oblíbené Javořině, jejíž tvar přitovňuje ke hřbetu velryby.

Mladé ženy pořádající jednoty Sokol Uherský Brod potěšily přítomné před chatou zacvičením skladby „Jsme kočky“. Všem se jejich vystoupení líbilo a mnohé i „zahřálo“. Pak již následovala zábava a občerstvení uvnitř chaty i na její terase. K její historii nutno říci, že patří mezi nejstarší horské chaty na Slovensku. Základní kámen této „útulny“, jak ji nazývali v minulosti, byl položen dne 8. VII. 1923. Od té doby měla chata různé podoby a ovlivnily ji mnohé události. Stále však zůstává místem, které si zachovává svoji jedinečnou a originální atmosféru. Nepochybujeme o tom, že „dostala“ i nás a stala se místem pro oddych.

K tanci a dobré náladě hrála místní lidová kapela. Srdečná a veselá atmosféra, vytvořená zde malou lidovou muzikou Trenčianských Stankovců, byla opravdu nakažlivá. Odjíždět domů se nechtělo, ale všechno hezké má svůj konec.

Za rok na shledanou a do videnia!“

Mirek Novotný, převzato ze Zpravodaje župy Slovácké.

Ze zápisu vzdělávatelského odboru ČOS

Hlavní pozornost v letošním roce byla především věnována organizační přípravě letošního Památného dne sokolstva. Zajištěním letošních akcí se opakovaně zabýval přípravný tým, který organizačně především připravil vzpomínkové shromáždění u pamětních desek a památníku odbojů v Praze v Tyršově domě, v dalších městech a

obcích, byli pořadatelé jednoty a župy. Bližší informace najdete v časopisu Sokol. Uvedené shromáždění mělo opět velmi příznivý ohlas nejen u sokolských účastníků akce, ale bylo velmi kladně hodnoceno i přizvanými hosty (mj. B. Sobotka – předseda vlády ČR). Součástí vystoupení hostů bylo i přečtení dopisu prezidenta republiky. Významnou změnou byla i skutečnost, že všechny slavnostní úkony včetně pokládání věnců zajišťovali mladí sokolové – absolventi výcviku u Hradní stráže. Tato úzká spolupráce s Hradní stráží, pietní akt opět doprovázela její hudba, je zárukou úspěšnosti obdobných akcí pořádaných sokolskou obcí i v budoucnosti.

Dalším významným projektem, který v letošním roce do své činnosti zahrnul vzdělávací odbor, byla akce nazvaná Noc sokoloven, která se uskutečnila 11. 9. 2015. Jejím cílem bylo otevřít sokolovny a sokolská sportoviště co nejširšímu okruhu, především nesokolské veřejnosti. Tato akce, která vznikla jako analogie jiných podobných a širokou veřejností příznivě přijímaných akcí, například Noc muzeí, měla hned napoprvé velmi příznivý ohlas. A to nejenom počtem jednot, které se k ní přihlásily (80), ale i odezvou v řadě významných sdělovacích prostředků (Česká televize, Český rozhlas apod.). Díky úzké spolupráci s ostatními odbornými útvary posloužila i jako vhodný nábor potenciálních nových cvičenců a sportovců. Vzhledem k příznivému ohlasu akce, který vyplynul i z následného dotazníkového průzkumu, bude Noc sokoloven pořádána i v příštích letech.

V období mezi jarním a podzimním zasedáním sboru vzdělavatelů žup organizovala kulturní komise a VO tři zásadní akce. Současně s jednáním jarního zasedání probíhala v Lázních Toušeni IX. Národní přehlídka sokolských ochotnických divadel, v posledním víkendu měsíce května se konala celostátní přehlídka sokolských loutkových divadel v Přerově a na začátku října letošního roku se VO a jeho kulturní komise rozloučily s úspěšnou inscenací divadelní hry Prodaná nevěsta.

Národní přehlídka sokolských ochotnických divadel v Lázních Toušeni měla 14 přihlášených souborů, což znamená vzrůstající zájem sokolských divadel o účast na národní přehlídce a současně zhlédnutá představení potvrdila trend zaznamenaný již v roce 2013 – zlepšenou kvalitu souborů a jejich předvedených inscenací.

Národní přehlídka loutkových divadel v Přerově se uskutečnila v roce 100. výročí založení sokolského loutkového divadla Přerovský Kašpárek. K oslavě tohoto významného jubilea se sjelo na přehlídku 10 nejlepších loutkových souborů z celé republiky, aby tak pogratalovali svým kolegům a kamarádům z oboru. V rámci přehlídky se uskutečnily doprovodné akce. Jednou z nich byla výstava, která pro velký úspěch byla prodloužena až do 11. října 2015 a navštívilo ji přes 2 500 diváků. Přerovský Kašpárek a jím organizovaná celostátní přehlídka loutkových divadel jsou vlajkovou lodí sokolského oboru loutkové divadlo již po řadu sezón.

V neděli 4. října se naposledy hrála sokolská Prodaná nevěsta v pražském Divadle ABC a opět s vynikající odezvou u diváků, kteří ve vyprodaném sále aplaudovali v stoje. Před samotným zahájením představení se uskutečnil křest knihy Vyprodaná nevěsta, která vznikla jako dokument pětileté cesty této nevěštní sokolské inscenace republikou. Vznik této knihy iniciovala kulturní komise VO ČOS a VO se spolupodílel na jejím financování. Publikace je hodnocena jako velmi zdařilá a je o ni v sokolských jednotách a župách velký zájem. Stejně tak dala kulturní komise podnět k tomu, aby byla vydána kniha s názvem Zrození z ruiny. Tato bratrem Bartůňkem velmi dobře zpracovaná publikace vyšla v květnu letošního roku, je bohatě ilustrovaná akad. malířem Zdeňkem Netopilem a stala se výjimečnou publikací mezi všemi knihami vydávanými k různým příležitostem v ČOS. Vyšla k 90. výročí slavnostního otevření Tyršova domu v Praze. Spolu s plakátem určeným pro připomínku Památného dne sokolstva 2015, který vyšel z dílny akad. malíře Zdeňka Netopila a na jehož vzniku spolupracovala kulturní komise

VO, jsou obě citované knihy ozdobou propagační činnosti ČOS směrem k nesokolské veřejnosti.

Z významných akcí pořádaných komisí pro práci s mládeží a seniory lze především zmínit ukončení a vyhodnocení soutěže pro mládež vyhlášené k Roku sokolské architektury „Naše sokolovna“. Z 15 odevzdaných prací z tělocvičných jednot bylo vybráno pět nejlepších k odměně. Tou byla pozvánka k návštěvě Prahy spojená s procházkou její historickou částí. Soutěžní práce, které často zahrnovaly i výsledky hledání v archivech jednot, jsou přínosem i pro naše historicko-dokumentační středisko a jsou zaznamenány na CD nosičích. Komise dále připravila seminář pro vedoucí a organizátory klubů seniorů, které postupně pod patronací vzdělavatelského odboru vznikají. Seminář se uskutečnil 20. 11. 2015 v návaznosti na podzimní zasedání Sboru vzdělavatelů žup.

Je nutné zmínit i již výše uvedenou úzkou spolupráci mezi naší organizací a Hradní stráží, kterou zajišťuje především společenská komise. V letošním roce se tak uskutečnily dva 3denní výcvikové kursy garantované Hradní stráží a určené sokolským zájemcům v historických krojích včetně praporečníků (více než 40 účastníků), které by měly vést nejen ke sjednocení jejich vystupování, ale i k získání příslušné odbornosti, která jim pak umožní důstojnou reprezentaci obce na významných veřejných shromážděních.

Z oblasti činnosti historické komise a historicko-dokumentačního střediska se v uplynulém období jednalo především o spoluúčast na akcích spojených s 25. výročím obnovení Sokola a 90 let od otevření Tyršova domu a připomenutím 70. výročí konce II. světové války. Stěžejním úkolem zde byla úprava vitrín ve vestibulu u hlavního vchodu do TD.

Když to tak čtu, uvědomuji si, jak velké množství práce bylo vykonáno – a přece to stále nestačí!

Jarina Žitná

Nejmenší z nejmenších -Heřmanice

Heřmanice leží na severu Čech, jen pár kilometrů od Frýdlantu. Mají 213 stálých obyvatel. Jako Hermansdorf se objevují již v tzv. Žitavských letopisech. Dodnes jsou součástí Frýdlantska a bývaly majetkem českého krále. Přemysl Otakar II. je prodal Rudolfu z Bibersteina za 800 hřiven stříbra. Jeho potomci se sžili s českým prostředím a v Českém království patřili k významným rodům. Frýdlantský urbář je připomíná již v roce 1381.

Frýdlantské panství tvořilo značně kosmopolitický celek. Bibersteinové tu vládli do r. 1551, pak vymřeli a spletitou historií se panství dostalo Redernům. Těm byl však majetek odňat za účast ve stavovském povstání roku 1621. Krátce zde pak vládl Valdštejn, který byl r. 1634 zavražděn v Chebu. Panství se pak ujímají Gallasové a jejich pokračovatelé Clam – Gallasové, kteří zde vládli až do r. 1945.

V době první republiky zde žili bez zvláštních problémů v klidu Češi i Němci, což se, samozřejmě, v době nástupu fašismu v Německu, značně změnilo. Na původně mírumilovném území došlo k pútkám, které vyvrcholily zastřelením učitele Otakara Kodeše. Po odchodu německého obyvatelstva se celá oblast značně vylidnila, železniční stanice byla zrušena a dnes jsou Heřmanice spojeny se světem především autobusem. Děti chodí do školy v Dětrichově. Přesto v Heřmanicích pracuje sokolská jednota.

Následující řádky byly vybrány z Heřmanického občasníku z listopadu 2015.

T. J. Sokol Heřmanice

Úvodem bychom chtěli dle zjištěných informací uvést, že se v Sokole Heřmanice cvičilo už před 2. světovou válkou. Po válce pořádal soutěže, zábavy a hrál se fotbal. Duší sportovního dění byli manželé Sládkovi.

Činnost Sokola jsme obnovili po patnáctileté odmlce v roce 1970. Výbor Sokola ve složení Jan Judl (předseda), Petr Vaněk, Vlasta Buriánková, Zdeněk Pavlíček, Karel Reinhard, Jana Vaňková a Dáša Judlová po roční přípravě potvrdil zahájení činnosti a nastínil organizovanou náplň od r. 1970. Začalo cvičit žactvo, ženy a muži. Počet členů se pohyboval kolem padesáti. Opravovali jsme tělocvičnu, vybudovali hřiště na vybíjenou, udržovali hřiště na kopanou.

Pořádali jsme akce v rámci obce, zúčastňovali se soutěží v okresním i krajském měřítku, jako byla sportovní gymnastika, lehká atletika, vybíjená, tělovýchovné slavnosti. V obci jsme organizovali oslavy, vystoupení, zájezdy, plesy, zábavy, soutěže ve stolním tenise, podporovali vítání občánků. Sokolem prošlo více jak 200 členů, většina se snažila chodit do cvičení pravidelně, mnozí byli v Sokole více než devět let. Do cvičení chodili cvičenci z Heřmanic, Dětrichova, Albrechtic a Frýdlantu. T J Sokol měla zastoupení v Krajské revizní komisi ČSTV v Ústí nad Labem. Umisťovali jsme se na medailových místech, získávali uznání a odznaky.

Od roku 1990 jsme T. J. Heřmanice, Sokolská župa Ještědská – Liberec. Celá léta se zúčastňujeme některých akcí v rámci obce a župy. Zapojujeme se do činností pořádaných OÚ a SDH Heřmanice, jako jsou den dětí, vítání občánků, vánoční akce a karnevaly, provozujeme turistiku. Absolvujeme valné hromady, představení, vernisáže pořádané Sokolskou župou Ještědskou.

Děkujeme bývalým členům Sokola za pěkné sportovní výsledky, vážíme si i těch, kteří chodili rádi do cvičení jen tak pro radost, pro zdraví.

Sokolské župě Ještědské děkujeme za podporu, OÚ a SDH Heřmanice za spolupráci.

Všechny sportovní přátele zdraví T. J. Sokol Heřmanice – výbor
Jan Judl, Jana Vaňková, Jana Kubátová a Dáša Judlová.

Sokolské akce, adventní čas v Českém Dubu

Blíží se čas vhodný k tomu, abychom si připomněli, co se událo během roku, čím kdo přispěl do společné pohody a práce v našem českodubském Sokole. Většina z nás cvičitelů pracovala s plným nasazením. Ženy a muži nacvičili skladby Koncert a Sportuj námi, se kterými doplnili počty dalších zanícených cvičenců na společném setkání v Turnově, Brně a v Plzni. Naše mladé aerobičky se zúčastnily závodů v Jičíně, Hradci Králové, v Brandýse nad Labem a dokázaly obhájit svá prvenství ve svých kategoriích v pražské Lucerně. Stálo to mnoho úsilí nejen děvčata, ale především jejich obětavou cvičitelku Páju. Dvě naše cvičitelky, Martina Dědková a Lucka Holajová, si zvýšily svoji cvičitelskou kvalifikaci o zdravotní tělesnou výchovu. Kurzy absolvovaly v Praze a závěrečné zkoušky nebyly jednoduché. Mladší žactvo krom běžných cvičebních hodin plnilo pod vedením svých cvičitelek s nadšením úkoly, které byly na ZZZ i na srazu na Malé Skále. Své dovednosti všichni cvičenci předvedli na akademii u nás i v Turnově. Mám radost, že se rozběhlo cvičení seniorek, že jsme uspořádali nespočet krásných výletů za poznáním společně s mladými cvičitelkami – maminkami a jejich dětmi. Ted'

před svátky, v sobotu před první adventní nedělí, jsme, společně s místní školou uspořádali IX. ročník vánoční tvořivé dílny. Přišlo 67 dětí a 34 dospělých (mezi nimi 4 tatínkové a 5 babiček). Pracovalo se na 12 stanovištích, z naší jednoty bylo 16 organizátorů a devět cvičitelů. Na podzimních akcích za poznáním jsme pokořili Jizerku, Vajoletky (Krkavčí skály), Berštejn, Frýdlantské cimbuří, Prameny Ploučnice. Dušičkovým setkáním a drakiádou na Šámalce jsme zakončili bohatou a krásnou turistickou sezónu. Je toho moc a nestačím zde vyjmenovat všechny akce a zásluhy cvičitelů a činovníků, kteří s celoročně podílí na tom, aby českodubský Sokol žil a slavil úspěchy.

Milena Havelková, Sokol Český Dub

Když už jsme v tom Českém Dubu....

Mají tam zvláštní Betlém – a letos bude pro nás ještě zajímavější. Je umístěn v muzeu Karoliny Světlé v Podještědském muzeu. Od jiných Betlémů se liší ztvárněním jednotlivých postav – jsou to totiž autentické podoby některých občanů města. Najdete tam místního pekaře, řezníka – lidé se dívají, usmívají se a celá ta betlemská podívaná je jim nějak bližší. Hlavně pro děti to je centrem pozornosti a zábavy.

V letošním roce na něm přibudou postavy dvou představitelů místního Sokola, náčelníka a náčelnice, manželů Havelkových. Jarda v historickém slavnostním kroji – i s botami a Milena ve cvičebním.

Fotografie zatím nejsou k dispozici, protože právě v těchto dnech se Betlém otevírá, ale je hezké, že město na představitele Sokola pamatuje. Budou z toho mít radost hlavně místní děti, protože oba cvičitele znají a mají rádi!

Fotografie zveřejníme v příštím, lednovém čísle Souzvuků.

Jarina Žitná

Tylův „Jan Hus“ v divadle ve Vršovicích

Měla jsem štěstí, stihli jsme dernieru. Hra však měla jen málo repris a to byla škoda. Bylo to totiž přestavení, které by mělo vidět co nejvíce lidí – a hlavně mladých. Možná, že by si začali uvědomovat, jakou cenu má lidský život a jakou cenu má pravda.

Představení se konalo v divadélku Mana vršovického sboru církve Československé – husitské, bylo plno. Uváděl ho místní farář a už jeho úvodní slova stačila navodit atmosféru, kterou ještě umocňoval malý prostor celého divadla, takže bezprostřední styk herců a publika a vynikající hudba – dobové písně zpívané souborem Gaudium Praha Sokola Vinohrady. Jednotlivé písně oddělovaly části hry – a zněly!! Radost poslouchat. Pomáhaly vytvářet ovzduší doby tragických událostí, které jsou nedílnou součástí české historie, událostí, na které bychom měli být právem hrdí.

Hus se svou vniřně prožitou pravdou a přesvědčením, který jako jedinec odolával obrovskému tlaku tehdejší církve – uvědomujeme si vůbec jakou odvahu a vniřní sílu musel mít v předem prohraném sporu? Církvi nešlo o nic jiného než umlčet člověka, který se nebál hlasitě obvinít její hříšnou nádheru, zpupné skutky a nepravosti, prodej odpustků. Tehdejší církevní hodnostáři v čele s papežem si neuvědomili, jak ohromný vliv bude mít na život lidí právě Husova smrt – v tomto směru církev prohrála.

Tylovi se podařilo přesvědčivě vykreslit odvěký svár pravdy, statečnosti, ale i zbabělosti, která nedokáže hájit to, co se hájit má a musí!

Svou úlohu perfektně splnili i herci v nastudování a režii bratra Bohumila Gondíka, kterému patří dík nejen za umělecky přesvědčivé ztvárnění, ale i za to, že dokázal

vybrat z nepřeberné studnice dramatické literatury právě dílo, které by mělo mluvit k dnešním lidem, k dnešním občanům.

Husův problém je problémem moderního člověka, dnešního lidstva, tedy i každého z nás!

Jarina Žitná

„Nedej se odradit problémy. Řeka pozemského života potéká mezi břehy štěstí a žalu. Kdo v neštěstí ztrácí odvahu, nedosáhne nikdy cíle. Neztrácej důvěru a plň dál své povinnosti!“

Mahabrabúdzí

Sraz cvičitelů župy Ještědské – 28.11.

Jako obvykle se konal v převážně době a po dvou letech, kdy jsme ho pořádali v pohostinné turnovské sokolovně se tentokrát konal v Liberci, v hale Ekonomické školy, kterou ke svému cvičení pravidelně využívá Sokol Liberec I.

Sraz pořádáme vždy jako „doškolení“ (odpovídající předepsaný počet hodin). Dostavilo se 38 cvičitelů a cvičitelek z devíti jednot župy, bývalo nás víc! Přijeli z Malé Skály, Turnova, Českého Dubu, Hořeních Pasek, Chrastavy a ,samozřejmě, doma nezůstali cvičitelé ze tří jednot působících v městě Liberec – Sokol Františkov, Horní Růžodol a Liberec I. Největší radost jsme však měli ze tří cvičitelek z České Lípy, která vždy zůstávala trochu stranou, díky své poloze. Že by se tam blýskalo na lepší časy?

Snažili jsme se připravit program požadované a nutné metodické úrovně a řekla bych, že se nám to docela podařilo – a to i z pohledu účastníků.

V programu se střídaly různé činnosti – nejdříve společné – pro někoho i dost ostré – rozcvičení, po kterém následovala lekce kruhového treninku. Po občerstvení u kávy, při kterém nám zbyl čas i pro základní informace o další činnosti a termínech jednotlivých připravovaných akcí, jsme využili možnosti dvou sousedních tělocvičen – muži (bylo jich tentokrát víc než obvykle – a mladých!) se věnovali cvičení na náradí – sportovní gymnastice, cvičitelky R + D a PD se připravovaly na start projektu zaměřeného na cvičení těchto dvou nejmladších dětských kategorií včetně mateřských školek . Nedostatkem byla absence slíbeného metodického materiálu z náčelnictva ČOS, škoda, protože železo je třeba kout, dokud je žhavé. V druhém sále haly pak zazněla hudba ke cvičení s gumovými posilovači, zaměřená nejen na vlastní posilování, ale i na správné držení těla, což je grunt všeho, nechce-li mít člověk potíže s bolestmi páteře a pod. Následovala zdravotní gymnastika, které dali přednost i někteří muži a která do sokolských cvičebních hodin nedílně patří. Pak už zbyl čas jen na společné hry a krátké společné závěrečné cvičení na klasickou hudbu.

Závěr srazu byl věnován zpěvu koled, cinkání zvonců a přípitkem na zdraví, pohodu a štěstí všech účastníků a Sokola vůbec!

Bylo nám společně dobře, nikdo nespíchal a všichni se usmívali. Jen při hrách se ukázalo, že cvičitelé jsou horší než děti – při hře „zápasící řetěz“ uvedené v listopadovém čísle Souzvuků, se hrálo doslova „o život!“

A tak jsme v pohodě ukončili zase jednu společnou akci a rozešli se do svých domovů a jednot, abychom se setkali v nejbližším termínu roku 2016.

Jarina Žitná

„Páteř má zajistit, aby nám hlava nespadla do kalhot!“

„Pohybová lenost dnešního člověka vede k předčasné smrti!“

(Neznámý autor)

Večer sokolských světél – 2015

Po loňském nepopíratelném úspěchu jsem letos velmi zklamána. Dostala jsem sice hodně hezkých dopisů a popisovaných zážitků, ale celková účast byla daleko menší, než jsem čekala.

Zúčastnilo se (a zprávu podalo!!) pouze :

20 kolektivů - 682 cvičenců žactva a 380 dospělých

Proti loňskému roku je to přibližně polovina, možná o něco víc. Jsem přesvědčena, že tento výsledek je zkreslený, protože někteří cvičitelé akci uspořádali a pak už zapoměli nebo neměli čas poslat zprávu (jednodušší už jsem ani chtít nemohla – šlo mi o součet)!!

Je to škoda, sokolská světla byla vymyšlena v přesvědčení, že jejich symbolika je nejen silná, ale především dětem myšlenkově dostupná – a že je to tedy taková ta nenápadná vzdělavatelská práce, která zanechá stopu v dětských dušičkách.

Z některých dopisů jsem se dověděla, že – protože v okolí není dostupná voda, místo lodiček použili lampiony, jinde sestavovali z hořících svíček obrazce jako třeba klikaté čáry znázorňující tekoucí vodu nebo znázornili hořící srdce. V Kroměříži nechali večer vypnout světla na fontáně na náměstí a lodičky pouštěli tam. Prostě – kdo chce, dovede si to vymyslet.

Těm, kteří jste neváhali a „Večer sokolských světél“ uspořádali, moc děkuji. Pokud si jsou někteří vědomi, že zprávu neposlali, prosím učiňte to dodatečně, doufám, že nás bude víc. Tahle práce s dětmi – i když je trochu „navíc“ se určitě vyplatí.

Jarina Žiná

„Tam svět se hne, kam se síla napře!“

Dr. Miroslav Tyrš

Závěrečné slovo - úvaha

„Blíží se čas adventní. Čas andělů, zvonků a rolniček, čas koled a lásky v nás. Trochu se ochladilo a stromy a keře jsou poprášeny bílou nadílkou. Paní Zima se hlásí a snaží se převzít otěže do svých rukou. Konečně můžeme začít vnímat a nasávat tu správnou

předvánoční atmosféru, kterou nám vložily zimní víly do kolébky. Těšíme se na setkání s blízkými, na brouzdání přírodou, na sváteční chvíle, které v nás probouzí pokoru a odpuštění. Se zatajeným dechem čekáme, až se rozsvítí první hvězda, hvězda z Betléma. V ten den jsme plni očekávání, vyhlížíme ten tajuplný hvězdný třpyt všeho, v čem cítíme teplo, lásku a štěstí. Je advent, tiše a s pokorou křísíme jemné a plaché vzpomínky, které umocňují tento tajuplný čas. Přeji všem příjemné rozjímání, pokojné svátky, klid a hlavně také klidnou a mírovou Evropu.“

Šťastné vykročení do nového roku přeje Míla Havelková – náčelnice Sokola Český Dub

Ty Mileniny krásné řádky mi nějak připomněly Baarovo líčení půlnoční mše v Klenčí. Snad je to proto, že city lidí na venkově jsou vždy nějak čistší a bezprostřednější.

Milena tedy všem pogratalovala za mne. Přesto mi dovoluji několik myšlenek. V lednu to bude pět let, kdy – v potu tváře – vytvářím řádky, kterým se už obecně říká „Souzvuky“, v lednu vstoupíme do jejich šestého roku. Často přemýšlím o tom, jestli to má vůbec smysl. Začala jsem je psát ze vzteku, když byl pro nedostek peněz a možná i pro nezáměr vedení, zrušen oficiální časopis Sokol. Ten dnes opět pravidelně vychází elektronicky i na papíře – a je lepší než kdykoliv dřív. Pokud však někdo oba časopisy skutečně sleduje, musel si všimnout jejich velkého rozdílu. Nejen v tom, že Sokol je připravován profesionálně a Souzvuky se mu nemohou graficky rovnat - rozdíl je v jejich obsahu a to docela záměrně a proto jsem si nedala pokoj a pokračuji. Sokol je spojovacím článkem jednot a žup, dozvíte se v něm především všechny novinky, co se kde stalo, zveřejňuje výsledky závodů, zapojení jednot do akcí pořádaných i jinými organizacemi – seznamuje čtenáře se vším důležitým, co se v Sokole děje.

„Souzvuky“ tyto ambice nemají. Uvědomila jsem si, že v době své největší slávy Sokol vydával celou řadu tiskovin různého charakteru (metodika, vzdělávací obsah, tiskoviny pro mládež a dorost). Dnešní doba, ve které se neustále někam spěchá, kdy nás neustále něco pronásleduje, stresuje, snaží se ovlivňovat, není příliš nakloněna nějaké nepraktické filosofii, dalšímu vzdělávání, získávání poznatků, které by pomáhaly vytvářet čtenářům vlastní názory a snahu postavit se na vlastní pevné nohy. Nemyslím si, že témata všeho druhu, které se do „Souzvuků“ snažím zařazovat, mohou podstatně změnit život čtenářů nebo členů Sokola vůbec. Bohužel, tak to není a v dnešních poměrech ani být nemůže.

Usiluji pouze o to, aby témata „Souzvuků“ přinášela podněty k přemýšlení, k vlastnímu tvoření závěrů a možná i přispěla k hledání cest – ne těch schůdných, ale těch potřebných a společných!

Víme, že si každý myslící člověk vytváří svou vlastní životní filosofii, ať už si to uvědomuje nebo to třeba ani netuší. Hlavní úlohu v tomto procesu hrají vždy především životní zkušenosti, prostředí, ve kterém žijeme – a někde tam docela v koutku duše, kam se většinou snažíme příliš nedívat – také potřeba lidské lásky a lidského přátelství! Těšilo by mne, kdyby těžce vyráběné „Souzvuky“ pomáhaly čtenářům nacházet životní rovnováhu a vědomí vlastní důstojnosti a člověčenství.

Díky Mileninu blahopřání mohu končit těmito řádky – naprosto netradičně. Promiňte mi také, že místo pocitu vánoční pohody se snažím nasadit čtenářům „brouka do hlavy“! Jenže jsem přesvědčena, že je to v dnešní době plně nenávisti, pomluv, lží, duševní nesvobody a apatie potřeba....

Vánoční vydání „Souzvuků“ však nemůže končit pocitem beznaděje. Naopak – ať je to jak chce, na světě převládají lidé dobří, jen škoda, že často nemají „ostřejší“ lokty.

Lásky a pravdy je nám třeba, snášenlivosti a víry v dobro.

A tak, jako vánoční dárek verše, které už jste asi ode mne někde slyšeli.

Ladislav Stehlík je jihočeský autor, pozdvihněte svá srdce a přečtěte si jeho báseň „*Sosna*“ ze sbírky „*Krajina plná znamení*“

*Lesíky selské na pahorcích skal
tvůj tvrdý úděl, země má, tu žijí.
Domove pověz, je to stesk, či žal,
co z tebe vane přísnou melodií?*

*Pod drsnou kůrou slyším sladký hlas
A proti mračnům vidím nastavená čela. –
Kmen jizvou, sukem poznamenal čas.
Na žule stojíš, hrdě osamělá.*

*Zemí má, sosno, k výšce rosteš skrytě.
Blesk udeří snad – ale nezničí tě.
Důvěru v pevnost lásky naší měj!*

*Na nové rány – nové pryskyřice.
Kořeny zatnem, bouřím vzdorujíce.*

Osude! Pravdo! Vydrž! Vytrvej!“

A to je tečka za rokem 2015 – věřte, že ten šestnáctý bude také naším přičiněním lepší!

Nazdar!

Jarina Žitná

